

Harmoniserade skatteregler för pension från utlandet

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Författningsförslag	5
1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) .	5
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	9
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.....	10
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor	12
1.5 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	13
2 Bakgrund	18
3 Gällande rätt	19
3.1 Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension – nationellt och internationellt.....	19
3.2 Definitionen av pensionsförsäkring	19
3.2.1 Försäkringar som uppfyller de kvalitativa villkoren	19
3.2.2 Försäkringar som inte uppfyller de kvalitativa villkoren	20
3.3 Definitionen av pensionssparkonto	21
3.4 Beskattningen av svenska och utländska pensionsförsäkringar samt svenska pensionssparkonton	22
3.4.1 Pension som betalas ut.....	22
3.4.2 Pensionssparavdrag för pensionssparande	22
3.4.3 Avkastningen på pensionsmedel	22
3.4.4 Den skatterättsliga flyttregeln för pensionsförsäkring.....	23
3.5 Beskattningen av ett utländskt konto för privat pensionssparande.....	24
3.5.1 Pension som betalas ut.....	24
3.5.2 Pensionssparavdrag för pensionssparande	24
3.5.3 Avkastningen på pensionsmedel	24
3.5.4 Beskattningstidpunkten för utländsk tjänstepension som förs över till ett utländskt konto för privat pensionssparande	25
4 Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto	27
4.1 Behov av harmoniserade skatteregler för utländska konton för privat pensionssparande	27
4.2 Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto	30

4.2.1	Villkor om kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands	30
4.2.2	Ett utländskt konto ska också anses som ett pensionssparkonto vid vissa överföringar	32
4.3	Privat pension från ett utländskt pensionssparkonto ska undantas från beskattning i vissa fall	36
4.4	Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta på utbetalningar från ett utländskt pensionssparkonto	37
4.5	Beskattning av pensionskapitalet på ett utländskt pensionssparkonto	38
4.6	Förhandsbesked i frågor som avser avkastningsskatt på ett utländskt pensionssparkonto	41
5	En utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring.....	43
5.1	Överföring av pensionskapital i utlandet ska inte beskattas ..	43
5.2	En utländsk försäkring ska även anses som en pensionsförsäkring vid vissa överföringar	45
5.3	Dispensregeln för utländska försäkringar slopas	48
6	Ikraftträdande.....	50
7	Konsekvensanalys.....	51
7.1	Beskrivning av problemet, förslagets syfte och alternativa lösningar	51
7.2	Beskrivning av förslagen och vilka som berörs	52
7.2.1	Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto	52
7.2.2	Överföringar av pensionskapital i utlandet ska inte beskattas	53
7.2.3	Dispensregeln för utländska försäkringar slopas	53
7.3	Offentligfinansiella effekter.....	54
7.3.1	Utländska pensionssparkonton.....	54
7.3.2	Överföringar av pensionskapital i utlandet	57
7.4	Effekter för företag	58
7.5	Effekter för enskilda	58
7.6	Effekter för Skatteverket	59
7.7	Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	59
7.8	Effekter för kommuner och regioner.....	60
7.9	Utvärdering av förslagen	60
8	Författningskommentar.....	61
8.1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	61
8.2	Förslag till lag om ändring i lag (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.....	66
8.3	Förslag till lag om ändring i lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	67
8.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor.....	68
8.5	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	69

Sammanfattning

I promemorian föreslås att utländska konton avsedda för privat pensionssparande som öppnas vid bosättning utomlands och som där varit skattegynnade ska anses som pensionssparkonton. Sådana konton kommer därigenom att omfattas av samma skatteregler som svenska pensionssparkonton. Förslaget innebär att ersättningen som betalas ut från ett sådant konto är pension och att innehavaren blir skattskyldig till avkastningsskatt för kontot. Förslaget innebär också att kontot är ett pensionssparkonto vid tillämpningen av bestämmelserna om avdrag för pensionssparande, s.k. pensionssparavdrag.

I promemorian föreslås även att ett utländskt konto i vissa situationer ska anses som ett pensionssparkonto när pensionskapital förs över till kontot utan skattekonsekvenser i utlandet. Förslaget medför att överföringar som kan ske utan skattekonsekvenser i utlandet inte heller ska leda till beskattning i Sverige.

Dessutom föreslås att den skatterättsliga flyttregeln, som innebär att pensionskapital kan föras från en pensionsförsäkring till en annan utan skattemässiga konsekvenser, ska utvidgas till att även omfatta överföring från en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring till en annan sådan försäkring. Vidare föreslås att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring vid vissa överföringar av pensionskapital. Konsekvensen av förslaget är att sådana överföringar av pensionskapital som kan ske i utlandet utan skattekonsekvenser inte heller ska leda till beskattning i Sverige.

Syftet med förslagen är att harmonisera skattereglerna för pension. Pension bör omfattas av samma skatteregler oavsett varifrån den härrör och oavsett i vilken form den förvaltas. Vidare bör det vara möjligt att föra över pensionskapital från en förvaltning till en annan utan skattekonsekvenser under förutsättning att det är möjligt utomlands. Tydligare och enklare regler ökar förutsebarheten och underlättar för både den skattskyldige och Skatteverket. Harmoniserade skatteregler bidrar också till att Skatteverkets kontrollverksamhet kan effektiviseras bl.a. genom att uppgifterna som Skatteverket får genom det internationella automatiska informationsutbytet om pension kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹

dels att 42 kap. 4 § och 58 kap. 5, 18 och 34 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 11 kap. 43 § ska lyda "Utländska pensionsförsäkringar och utländska pensionssparkonton",
dels att det ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 43 a § och 58 kap. 21 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

43 a §

Pension från ett sådant konto som enligt 58 kap. 21 a § anses som ett pensionssparkonto ska inte tas upp till den del pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot.

Första stycket gäller inte till den del avdrag inte fått göras på grund av bestämmelserna i 59 kap. 3–11 och 17 §§.

Vid tillämpning av denna paragraf beaktas avdrag både i Sverige och utomlands. Med avdrag likställs skattereduktion eller liknande skattelättnad utomlands.

42 kap.

4 §²

Inkomster som hänför sig till tillgångar på sådant pensionssparkonto som avses i 1 kap. 2 § lagen (1993:931) om individuellt pensionsparande ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna får inte dras av. I lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel finns bestämmelser om avkastningsskatt på tillgångar på sådana konton.

Ränta på förfallna men inte utbetalda belopp från sådan pensionsförsäkring eller annan försäkring som avses i 9 § andra stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel ska inte heller tas upp.

Inkomster som hänför sig till tillgångar på sådana pensionssparkonton som avses i 58 kap. 21 och 21 a §§ ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna får inte dras av. I lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel finns bestämmelser om avkastningsskatt på tillgångar på sådana konton.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2011:1271.

58 kap.

5 §

Även om en försäkring inte uppfyller villkoren i 4, 6 och 8–16 b §§, ska den anses som en pensionsförsäkring, om

1. den huvudsakligen avser ålders-, sjuk- eller efterlevandepension,
2. den har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,
3. den har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands, och
4. den försäkrade har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna i bosättningslandet.

Första stycket gäller också om arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i det landet. Ett sådant förvärvsarbete ska vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet.

Om det i annat fall finns särskilda skäl, får Skatteverket medge att en försäkring som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige ska anses som en pensionsförsäkring.

Om en överföring av värde sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om

1. överföringen sker från,
 - a) en försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt första och andra styckena,
 - b) ett pensionssparkonto enligt 21 a §, eller
 - c) ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

En försäkring som har ansetts vara en pensionsförsäkring enligt denna paragraf, kan inte övergå till att vara en kapitalförsäkring.

18 §³

En pensionsförsäkring får återköpas trots bestämmelserna i detta kapitel, om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp. Ett sådant återköp ska avse hela pensionsförsäkringens värde.

I andra fall får Skatteverket medge återköp, om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp av hela eller en del av försäkringens värde kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Detta gäller dock endast om återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken eller 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104) av

³ Senaste lydelse 2019:739.

försäkringstagarens tillgodohavande. De hindrar inte heller en överföring av hela värdet i en eller flera pensionsförsäkringar direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 5 § om

- försäkringarna har samma person som försäkrad, och
- utbetalning inte har påbörjats från den mottagande försäkringen.

Oavsett vad som anges i tredje stycket får en överföring av värde ske från en eller flera pensionsförsäkringar som avses i 5 § direkt till en annan sådan pensionsförsäkring, om försäkringarna har samma person som försäkrad.

En överföring som uppfyller villkoren i tredje stycket ska inte anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 4 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

En överföring som uppfyller villkoren i tredje eller fjärde stycket ska inte anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 4 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

21 a §

Ett konto ska även anses som ett pensionssparkonto, om

1. *kontot tillhandahålls för ett privat pensionssparande,*
2. *kontot förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,*
3. *kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands, och*
4. *pensionsspararen har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalningar vid beskattningen i landet där kontot förs.*

Om en överföring av värde sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot också anses som ett pensionssparkonto, om

1. *överföringen sker från,*
 - a) *ett pensionssparkonto enligt första stycket, eller*
 - b) *ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,*
2. *överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och*
3. *samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.*

34 §

Skatteverkets beslut enligt 5, 9, 10, 18, 24 eller 32 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.	Skatteverkets beslut enligt 9, 10, 18, 24 eller 32 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.
--	---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel att 10 a § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

Skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 6–10 och 13 har rätt till nedsättning av skatten på försäkring, avtal om tjänstepension och avtal om sparande i en PEPP-produkt med belopp som motsvarar den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen (1970:624) som är hänförlig till försäkringen, tjänstepensionsavtalet eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt och som försäkringsgivaren, tjänstepensionsinstitutet, företaget som tillhandahåller PEPP-produkten eller den skattskyldige har betalat. Nedsättning för utländsk skatt medges bara om rätt till avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt saknas. Med utländsk skatt avses dels sådan skatt som anges i 1 kap. 3 § nämnda lag, dels punktskatt och förmögenhetsskatt. Avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av senare år mot skatt enligt denna lag vilken avser samma försäkring, samma avtal om sparande i en PEPP-produkt eller samma tjänstepensionsavtal.

Skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5–10 och 13 har rätt till nedsättning av skatten på *pensionssparkonto*, försäkring, avtal om tjänstepension och avtal om sparande i en PEPP-produkt med belopp som motsvarar den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen (1970:624) som är hänförlig till *pensionssparkontot*, försäkringen, tjänstepensionsavtalet eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt och som *institutet som för pensionssparkontot*, försäkringsgivaren, tjänstepensionsinstitutet, företaget som tillhandahåller PEPP-produkten eller den skattskyldige har betalat. Nedsättning för utländsk skatt medges bara om rätt till avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt saknas. Med utländsk skatt avses dels sådan skatt som anges i 1 kap. 3 § nämnda lag, dels punktskatt och förmögenhetsskatt. Avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av senare år mot skatt enligt denna lag vilken avser *samma pensionssparkonto*, samma försäkring, samma avtal om sparande i en PEPP-produkt eller samma tjänstepensionsavtal.

Den skattskyldige ska lämna de uppgifter som behövs för prövningen av begäran om nedsättning av skatt. Om det framgår att det finns förutsättningar för nedsättning, trots att den skattskyldige inte kan lämna samtliga de uppgifter som är nödvändiga för tillämpning av nedsättningsreglerna, får nedsättning ske med skäligt belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:1751.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta att 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är

1. lön eller därmed jämförlig förmån på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region,

2. lön eller därmed jämförlig förmån på grund av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region, i den utsträckning inkomsten förvärvats genom verksamhet i Sverige,

3. arvode och liknande ersättning som någon får i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i ett svenskt aktiebolag eller någon annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats,

4. ersättning i form av pension, med undantag av barnpension, sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken, till den del det totala beloppet av mottagna ersättningar för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp, samt annan ersättning enligt samma balk,

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region,

6. belopp, som betalas ut på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i en i Sverige bedriven försäkringsrörelse samt belopp som betalas ut från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande samt avskattning av en sådan försäkring eller ett sådant pensionssparkonto,

6 a. belopp, som betalas ut på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring samt avskattning av sådan annan försäkring, om försäkringen meddelats i en utländsk försäkringsrörelse i den utsträckning den skattskyldige vid den årliga beskattningen fått avdrag för premier eller om premierna inte räknats som inkomst för den försäkrade enligt inkomstskattelagen (1999:1229),

6 b. belopp, som betalas ut på grund av ett pensionssparkonto samt avskattning av sådant konto, om kontot förts av ett utländskt institut i dess verksamhet i utlandet i den utsträckning pensionsspararen vid den årliga beskattningen fått avdrag för inbetalningar enligt inkomstskattelagen,

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring eller avtal om tjänstepension som är jämförbart med försäkring inklusive avskattning av sådan försäkring eller sådant avtal, samt annan pension eller förmån, om förmånen lämnas på grund av tidigare tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats i Sverige,

¹ Senaste lydelse 2025:517.

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller annan författning, som betalats ut till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring,

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

10. annan inkomst av tjänst som förvärvats genom verksamhet i Sverige,

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), arbetsgivaravgifter och egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen och som satts ned genom ändrad debitering, i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet, och

12. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen i den utsträckning inkomsten förvärvats genom verksamhet på

– ett handelsfartyg som ska anses som svenskt enligt sjölagen (1994:1009), utom i de fall fartyget hyrs ut i huvudsak obemannat till en utländsk redare och sjömannen inte är anställd hos fartygets ägare eller hos en arbetsgivare som ägaren anlitar, eller

– ett utländskt handelsfartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat, om sjömannen är anställd hos redaren eller hos en arbetsgivare som redaren anlitar.

Som inkomst enligt första stycket 1–3 och 12 anses också förskott på sådan inkomst.

Verksamhet på grund av anställning eller uppdrag i ett svenskt företag eller vid ett utländskt företags fasta driftställe i Sverige eller på grund av sådan uthyrning som avses i 6 a § andra stycket anses utövad i Sverige även om den enskilde inom ramen för verksamheten

– gör tjänsteresor utomlands, eller

– utför arbete utomlands under förutsättning att tiden för arbetet där uppgår till högst hälften av den enskildes totala arbetstid i verksamheten under varje tolv månadersperiod.

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller förhandsbesked om

1. skatt eller avgift som avses i

a) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

b) lagen (1990:661) om b) lagen (1990:661) om

avkastningsskatt på pensionsmedel för avkastningsskatt på pensionsmedel,

dem som avses i 2 § första stycket 1–4 och

6–13 i den lagen,

c) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

d) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,

e) inkomstskattelagen (1999:1229), och

f) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,

2. punktskatt som avses i 3 kap. 15 § skatteförfarandelagen (2011:1244),

3. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200),

4. taxering enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), och

5. skatt enligt kupongskattelagen (1970:624).

Förhandsbesked lämnas av Skatterättsnämnden efter ansökan av en enskild eller det allmänna ombudet hos Skatteverket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2023:878.

1.5 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelag (2011:1244) att 3 kap. 4 och 15 §§, 29 kap. 1 §, 56 kap. 3 § och 65 kap. 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3 kap.

4 §¹

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:	
<u>För</u>	<u>avses med beskattningsår</u>
1. skatt eller avgift enligt	beskattningsår enligt 1 kap.
a) inkomstskattelagen (1999:1229),	13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för
b) lagen (1984:1052) om statlig	svenska handelsbolag,
fastighetsskatt,	räkenskapsåret
c) lagen (1990:661) om	
avkastningsskatt på pensionsmedel i	
fall som avses i 2 § första stycket 1–4,	
11 och 12,	
d) lagen (1991:687) om särskild	
lönescatt på pensionskostnader,	
e) lagen (2021:1256) om riskskatt	
för kreditinstitut, och	
f) lagen (2007:1398) om kommunal	
fastighetsavgift	
2. skatt enligt lagen (2023:875) om	beskattningsår enligt 2 kap. 24 §
tilläggsskatt	lagen om tilläggsskatt
3. enligt lagen om avkastningsskatt	det kalenderår som skatten ska betalas
på pensionsmedel i fall som avses i 2 §	för eller det beskattningsår då
första stycket 6–10 och 13	skatteunderlag för avkastningsskatt
	ska tas upp enligt 13 § lagen om
	avkastningsskatt på pensionsmedel
	det kalenderår då ersättningen betalas
	ut
4. skatt enligt lagen (1991:586) om	
särskild inkomstskatt för utomlands	
bosatta och lagen (1991:591) om	
särskild inkomstskatt för utomlands	
bosatta artister m.fl.	
5. skatt enligt mervärdesskattelagen	beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§
(2023:200) som ska redovisas för	mervärdesskattelagen
redovisningsperioder	
6. annan mervärdesskatt	det kalenderår då den felaktiga
	debiteringen har gjorts, eller förvärvet
	eller leveransen har skett
7. punktskatt som ska redovisas för	beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§
redovisningsperioder	mervärdesskattelagen
8. punktskatt enligt	det kalenderår under vilket beslutet
a) beslut som avses i 53 kap. 5 §,	om återbetalning eller kompensation,

¹ Senaste lydelse 2023:880

- b) 5 kap. 22–25 och 27 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 c) 8 a § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
 d) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:155) om tobaksskatt, eller
 e) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:156) om alkoholskatt
9. annan punktskatt
10. övriga skatter
11. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt
- Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.
- beslutet om beskattning vid oegentlighet eller felaktiga uppgifter, eller beslutet om ansvar vid oegentlighet, har meddelats
- det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
- det kalenderår som skatten ska betalas för
- det kalenderår som avgiften ska betalas för.

Föreslagen lydelse

4 §²

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

- | | |
|--|---|
| <u>För</u> | <u>avses med beskattningsår</u> |
| 1. skatt eller avgift enligt | beskattningsår enligt 1 kap. |
| a) inkomstskattelagen (1999:1229), | 13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för |
| b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, | svenska handelsbolag, |
| c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, 11 och 12, | räkenskapsåret |
| d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, | |
| e) lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut, och | |
| f) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift | |
| 2. skatt enligt lagen (2023:875) om tilläggsskatt | beskattningsår enligt 2 kap. 24 § lagen om tilläggsskatt |
| 3. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 5–10 och 13, <i>med undantag för skatt som är en punktskatt</i> | det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel |
| 4. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. | det kalenderår då ersättningen betalas ut |

² Senaste lydelse 2023:880.

- | | |
|--|--|
| 5. skatt enligt mervärdesskattelagen (2023:200) som ska redovisas för redovisningsperioder | beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§ mervärdesskattelagen |
| 6. annan mervärdesskatt | det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller leveransen har skett |
| 7. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder | beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§ mervärdesskattelagen |
| 8. punktskatt enligt | det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensation, beslutet om beskattning vid oegentlighet eller felaktiga uppgifter, eller beslutet om ansvar vid oegentlighet, har meddelats |
| a) beslut som avses i 53 kap. 5 §, | |
| b) 5 kap. 22–25 och 27 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi, | |
| c) 8 a § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, | |
| d) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:155) om tobaksskatt, eller | |
| e) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:156) om alkoholskatt | |
| 9. annan punktskatt | det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat |
| 10. övriga skatter | det kalenderår som skatten ska betalas för |
| 11. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt | det kalenderår som avgiften ska betalas för. |
- Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*15 §³

Med punktskatt avses skatt enligt

- | | |
|--|--|
| 1. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, | 2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, |
| 2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, | 2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, <i>i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag,</i> |
| 3. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., | |
| 4. lagen (1994:1776) om skatt på energi, | |
| 5. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, | |
| 6. lagen (1999:673) om skatt på avfall, | |
| 7. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., | |
| 8. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, | |
| 9. lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, | |
| 10. lagen (2018:1139) om skatt på spel, | |
| 11. lagen (2022:155) om tobaksskatt, | |
| 12. lagen (2022:156) om alkoholskatt, och | |
| 13. lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el. | |

³ Senaste lydelse 2024:1137.

Lydelse enligt SFS 2025:991

Föreslagen lydelse

29 kap.

1 §

Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt
 - a) inkomstskattelagen (1999:1229),
 - b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
 - c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
 - d) lagen (1990:661) om d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–13 den lagen, *förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag,*
 - e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
 - f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
 - g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
 - h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,
 - i) 5 kap. lagen (2025:986) public service, och
 - j) lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut,
2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),
3. bestämmande av skattereduktion, samt
4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

56 kap.

3 §⁴

I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket fastställa underlaget för att ta ut skatt eller avgift enligt

1. inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
3. lagen (1990:661) om 3. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–13 den lagen, *förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag,*
4. lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
5. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, och
7. lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut.

⁴ Senaste lydelse 2022:1760.

65 kap.**9 §⁵**

Om debiterad preliminär skatt ska betalas den 12 i andra månaden efter beskattningsåret eller senare eller slutlig skatt ska betalas, ska kostnadsränta beräknas från och med den 13 i andra månaden efter beskattningsåret, om inte annat följer av 4 § andra stycket.

För skatt enligt 2 § första stycket 6–9 och 13 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel gäller dock 8 §.

För skatt enligt 2 § första stycket 6–9 och 13 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel gäller dock 8 §. *Detsamma gäller för skatt enligt 2 § första stycket 5 lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

⁵ Senaste lydelse 2022:1760.

2 Bakgrund

Kännetecknande för pension är att det är en inkomst som den skattskyldige har tjänat in tidigare i livet och som den skattskyldige inte beskattas för när den tjänas in, utan först när den betalas ut. Det finns ett sammanhållet system som reglerar vad som krävs för att avsättningarna till pension ska ge rätt till uppskjuten beskattning (systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension).

Bestämmelserna i inkomstskattelagen (1999:1229) rörande pension är detaljerade och utgår från svenska förhållanden. Det innebär att ersättning som definieras som pension speglar ersättning genom de tryggtjänster för vilka en arbetsgivare har rätt till avdrag och de sparformer för vilka en fysisk person har rätt till pensionssparavdrag. Det medför att pension som har tjänats in i utlandet och som omfattas av det landets regler för rätt till uppskjuten beskattning inte alltid är pension enligt inkomstskattelagens definition. Det medför också att överföringar av pensionskapital från en utländsk förvaltning till en annan inom ramen för det landets sammanhållna pensionssystem, och som därmed kan ske utan skattekonsekvenser i utlandet, inte alltid uppfyller de svenska kraven för rätt till uppskjuten beskattning.

Bestämmelserna i inkomstskattelagen rörande pensionsförsäkring och pensionssparkonto är i grunden neutrala. En avgörande skillnad är dock att bestämmelserna rörande pensionsförsäkring tar sikte på både svenska och utländska försäkringar medan bestämmelserna rörande pensionssparkonto enbart tar sikte på svenska konton.

För personer som flyttar till Sverige och som har pensionssparande leder gällande bestämmelser till olika skattekonsekvenser beroende på sparform. Följden blir att det kan uppfattas som att lagstiftningen inte är legitim. Skillnaderna i beskattningen enligt gällande regler riskerar att skada förtroendet för skattesystemet i de fall pensionsinkomster beskattas olika, inte beskattas alls eller beskattas vid en tidpunkt då pensionskapitalet byter förvaltning utan att kunna disponeras.

Bestämmelserna rörande pension är svåra att tillämpa för den skattskyldige som har pensionsinkomster från utlandet. Bestämmelserna är inte neutrala mellan olika sparformer och systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension kan alltså inte alltid upprätthållas avseende utländsk pension. Skatteverkets arbete med att automatisera användandet av uppgifter som kommer via det internationella automatiska informationsutbytet försvåras av att bestämmelserna rörande pension inte är neutrala. Skatteverkets arbete med att tillgängliggöra uppgifterna för den skattskyldige och effektivisering av kontrollverksamheten försvåras.

En harmonisering av skattereglerna för fysiska personer som har pensionssparkonton i Sverige och i utlandet behövs.

3 Gällande rätt

3.1 Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension – nationellt och internationellt

Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension innebär att pensionssparandet är skattegynnadt genom att en arbetsgivare ges rätt till avdrag för anställdas intjänade framtida pension medan de anställda beskattas för pensionen först när den betalas ut. Systematiken finns i flertalet länder.

Motsvarande systematik finns också i flera länder för privat pension. Pensionsspararen får då t.ex. avdrag vid inkomstbeskattningen för sparandet som sedan beskattas som inkomst vid den framtida utbetalningen. Enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag kan i vissa länder omfattas av samma system för uppskjuten beskattning som arbetsgivare eller som i Sverige av samma system som privat pensionssparande. I promemorian används ”skattegynnadt” synonymt med ”systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension”.

Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension finns alltså i flertalet länder och är ett sammanhållet pensionssystem som reglerar avdraget och som säkerställer att skatten betalas när pensionen betalas ut. I flera länder är det också möjligt att föra över pensionskapital från en sparandeform till en annan så länge pensionskapitalet är kvar inom det sammanhållna pensionssystemet. Pensionskapitalet beskattas därmed först i samband med att pensionen betalas ut till den skattskyldige (OECD, Annual survey on financial incentives for retirement savings: Country profiles 2024, OECD Publishing, Paris).

Genom det internationella automatiska informationsutbytet lämnas uppgifter till Skatteverket om utländska pensionsinkomster. Uppgifter om pensionssparande i utlandet utbyts mellan länderna till följd av internationella överenskommelser och EU-direktiv (Rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning), som har implementerats som lagar i Sverige (t.ex. lagen [2012:843] om administrativt samarbete inom Europeiska unionen i fråga om beskattning). Uppgifterna om pensionsinkomster utbyts bl.a. enligt artikel 8 punkt 1 i Rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning (motsvarande regler om Sveriges uppgiftslämnande finns i 12 § lag [2012:843] om administrativt samarbete inom Europeiska unionen). Uppgifter om pension (finansiella konton) utbyts även enligt artikel 8 punkt 3a i Rådets direktiv 2014/107/EU av den 9 december 2014 om ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (motsvarande regler om Sveriges uppgiftslämnande finns i 2 § lag [2015:912] om automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton). Uppgifterna lämnas normalt i samband med att pensionen betalas ut och bygger alltså på systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension.

3.2 Definitionen av pensionsförsäkring

3.2.1 Försäkringar som uppfyller de kvalitativa villkoren

Det finns i svensk rätt ingen definition av begreppet försäkring. Det centrala är istället försäkringsavtal och försäkringsrörelse i försäkringsavtalslagen (2005:104), FAL jämte försäkringsrörelselagen (2010:2043). Vägledning för den skatterättsliga

bedömningen kan hämtas från försäkringsrörelselagstiftningen (HFD 2015 not. 54 och HFD 2020 not. 2).

Det finns en rad villkor i 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), IL, som ska vara uppfyllda för att en försäkring ska vara en pensionsförsäkring, de s.k. kvalitativa villkoren. De kvalitativa villkoren definierar pensioneringssyftet och innebär att bara sparande i försäkringar som uppfyller villkoren ska vara skattegynnade (prop. 1975/76:31 s. 58).

En försäkring är en pensionsförsäkring om den uppfyller de kvalitativa villkoren som anges i 58 kap. 4, 6 och 8–16 b §§ IL (58 kap. 2 § första stycket IL). En livförsäkring som inte är en pensionsförsäkring är en kapitalförsäkring (58 kap. 2 § andra stycket IL).

En pensionsförsäkring ska ha meddelats

- (1) i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
- (2) av ett tjänstepensionsföretag som driver verksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag (58 kap. 4 § IL).

En pensionsförsäkring får bara ge rätt till ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension (58 kap. 6 § IL).

Vissa formkrav ställs upp, som t.ex. att ålderspension normalt inte får börja betalas ut före 55 års ålder och normalt inte under kortare tid än fem år (58 kap. 10 och 11 §§ IL). Sjukpension betalas ut vid arbetsoförmåga (58 kap. 12 § IL) och efterlevandepension betalas ut till efterlevande vid dödsfall (58 kap. 13 och 14 §§ IL). De kvalitativa villkoren tar även sikte på inlåsning av pensionskapitalet genom begränsningar i förfoganderätten, bl.a. att försäkringen inte får pantsättas (58 kap. 16 § IL).

En pensionsförsäkring som har samband med tjänst och som den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att betala samtliga premier för är en tjänstepensionsförsäkring (58 kap. 7 § IL).

Det finns även krav på bl.a. kontrolluppgiftslämnande och att ett försäkringsavtal måste innehålla de villkor i övrigt som avgör om försäkringen är en pensionsförsäkring (58 kap. 16 a och 16 b §§ IL).

Om pensionsförsäkringsavtalet ändras så att de kvalitativa villkoren inte längre är uppfyllda, parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med villkoren för pensionsförsäkring eller kontrolluppgifter inte lämnas som ska lämnas för pensionsförsäkring kan avskattning ske (58 kap. 19 a–19 c §§ IL). Med avskattning menas att ett framräknat värde ska beskattas i inkomstslaget tjänst (10 kap. 3 § 4 IL). En pensionsförsäkring som har avskattats förlorar karaktären av pensionsförsäkring genom avskattningen och anses därefter som en kapitalförsäkring (58 kap. 2 § tredje stycket IL).

3.2.2 Försäkringar som inte uppfyller de kvalitativa villkoren

En utländsk försäkring som inte uppfyller de kvalitativa villkoren för en pensionsförsäkring i 58 kap. 2 § IL ska ändå anses som en pensionsförsäkring om den uppfyller villkoren i 58 kap. 5 § IL.

Paragrafen gäller för utländska försäkringar, dvs. försäkringar som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige (58 kap. 5 § första stycket 2 IL). Det finns inte någon begränsning till försäkringar meddelade i en utländsk stat inom EES. Jämför pensionsförsäkring enligt 58 kap.

2 § IL som ska vara meddelad i Sverige eller en utländsk stat inom EES (58 kap. 4 § IL).

Syftet med denna paragraf är att möjliggöra för personer, som har arbetat eller bott utomlands och som där tjänat in pension i sin anställning eller sparat privat i en skattegynnad utländsk försäkring, att kunna fortsätta spara med avdragsrätt i nämnda försäkring i Sverige. Paragrafen ger även en arbetsgivare möjlighet att fortsätta betala premier med avdragsrätt till en tjänstepensionsförsäkring som en anställd har haft i sin anställning utomlands. Innebörden av paragrafen är också att en utbetalning från en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt paragrafen är pension på grund av en pensionsförsäkring och därmed en inkomst som ska tas upp i inkomstslaget tjänst (10 kap. 5 § första stycket 4 och 11 kap. 1 § IL).

För att den utländska försäkringen ska anses som en pensionsförsäkring krävs att två grundläggande villkor är uppfyllda. Försäkringen ska huvudsakligen avse ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension och den ska vara skattegynnad i utlandet (58 kap. 5 § första 1 och 2 och andra stycket IL). Att försäkringen ska avse ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension innebär att sparandet i försäkringen ska ske för pensionsändamål. Med skattegynnad avses att den försäkrade (den skattskyldige) ska ha fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna i bosättningslandet eller om premien har betalats av arbetsgivaren ska betalningen inte räknas som inkomst för den skattskyldige vid beskattningen i utlandet.

Paragrafen gäller för försäkringar som har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands eller arbetade utomlands (58 kap. 5 § första stycket 3 och andra stycket IL).

Paragrafen innehåller även den s.k. dispensregeln som innebär att en skattskyldig kan ansöka om dispens hos Skatteverket om att en utländsk försäkring, som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 5 § första och andra styckena IL, ska anses som en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (58 kap. 5 § tredje stycket IL). Skatteverket kan medge att en försäkring ska anses som en pensionsförsäkring om det finns särskilda skäl. Skatteverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (58 kap. 34 § IL).

3.3 Definitionen av pensionssparkonto

Individuellt pensionssparande på ett pensionssparkonto, även benämnt IPS, är ett pensionssparande helt utan försäkringsinslag som infördes som ett komplement till privat pensionssparande i en pensionsförsäkring (prop. 1992/93:187). Pensionsparkonto regleras civilrättsligt i lagen (1993:931) om individuellt pensionsparande, LIPS, och skatterättsligt i 58 kap. 21–34 §§ IL.

Enligt lagen om individuellt pensionssparande är ett pensionssparkonto ett konto som avses i 1 kap. 2 § LIPS. Pensionskapitalet på ett pensionssparkonto kan placeras i andelar i värdepappersfond och i specialfond och andra fondpapper i Sverige eller i utlandet (2 kap. LIPS). Pensionssparkontot är kontot för samtliga tillgångar som pensionskapitalet har placerats i.

Skatterättsligt är ett pensionssparkonto ett sådant konto som avses i 1 kap. 2 § LIPS och som uppfyller de kvalitativa villkor som anges i 58 kap. 22–31 §§ IL (58 kap. 21 § IL). Av de kvalitativa villkoren framgår bl.a. vem som får föra kontot, vilka utbetalningar som får ske från kontot och hur pensionssparavtalet ska vara utformat. De kvalitativa villkoren för ett pensionsparkonto överensstämmer i stora delar med de kvalitativa villkoren för en

pensionsförsäkring (avsnitt 3.2.1). Ett pensionssparkonto ska dock föras av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige, det s.k. etableringskravet (58 kap. 22 § IL). Ett konto som förs av ett utländskt instituts verksamhet utanför Sverige kan alltså inte vara ett pensionssparkonto enligt inkomstskattelagen. Det finns inte heller en bestämmelse som rör utländska motsvarigheter till pensionssparkonton (jfr 58 kap. 5 § IL).

3.4 Beskattningen av svenska och utländska pensionsförsäkringar samt svenska pensionssparkonton

3.4.1 Pension som betalas ut

Pension är en inkomst som ska tas upp i inkomstslaget tjänst (11 kap. 1 § IL). Vad som är pension framgår av 10 kap. 5 § IL. Av paragrafen följer att bl.a. ersättningar som betalas ut på grund av en pensionsförsäkring (58 kap. 2 och 5 §§ IL) eller återköp av en sådan försäkring samt ersättningar som betalas ut från ett pensionssparkonto är pension (10 kap. 5 § första stycket 4 och andra stycket IL).

Pension från en sådan försäkring som enligt 58 kap. 5 § IL anses som en pensionsförsäkring ska inte tas upp till den del den skattskyldige inte fått göra avdrag för premier som han betalat för försäkringen, eller förmånsbeskattats för försäkringen utan att ha fått göra ett motsvarande avdrag. Detta gäller inte den del avdrag inte fått göras på grund av bestämmelserna i 59 kap. 3–11 och 17 §§ IL (11 kap. 43 § IL).

Avskattning av pensionsförsäkring och pensionssparkonto räknas till inkomstslaget tjänst (10 kap. 3 § 4 och 5 IL).

Belopp som betalas ut, på grund av en pensionsförsäkring eller från ett pensionssparkonto samt avskattning av pensionsförsäkring respektive pensionssparkonto, till begränsat skattskyldiga fysiska personer enligt 3 kap. 17 § IL är skattepliktig inkomst enligt 5 § första stycket 6, 6 a och 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, SINK.

3.4.2 Pensionssparavdrag för pensionssparande

En fysisk person har rätt till avdrag för privat pensionssparande i två situationer – när pensionsspararen saknar pensionsrätt i anställning och när pensionsspararen har inkomst av aktiv näringsverksamhet, dvs. en enskild näringsidkare och delägare i handelsbolag med inkomst av aktiv näringsverksamhet (59 kap. 1 a § IL). För att pensionsspararen ska ha rätt till avdrag krävs också att pensionsinbetalningarna har gjorts till en pensionsförsäkring som pensionsspararen äger (privat pensionsförsäkring) eller ett pensionssparkonto som tillhör pensionsspararen (58 kap. 2, 5 och 21 §§ och 59 kap. 2 § IL).

3.4.3 Avkastningen på pensionsmedel

Sparande till pension är föremål för avkastningsskatt enligt avkastningsskattelagen (lagen [1990:661] om avkastningsskatt på pensionsmedel, AvPL). Huvudargumenten för den schablonbeskattning som avkastningsskatten innebär är att alla slag av pensionskapital beskattas på ett likformigt sätt och att schablonbeskattningen tillåter att omplaceringar av kapitalet sker utan någon skattebelastning (prop. 1992/93:187 s. 160).

Av avkastningsskattelagen framgår att de termer och uttryck som anges i lagen har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (12 § AvPL), vilket innebär att definitionerna av pensionsförsäkring och pensionssparkonto vid tillämpningen av avkastningsskattelagen utgår från inkomstskattelagens definitioner. Av avkastningsskattelagen framgår vidare att obegränsat skattskyldiga som innehar en pensionsförsäkring som är meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL är skattskyldiga till avkastningsskatt (2 § första stycket 6 AvPL). Även obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto är skattskyldiga till avkastningsskatt (2 § första stycket 5 AvPL).

Avkastningsskatt som ska tas ut av sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 5 AvPL ska för den skattskyldiges räkning betalas av det pensionssparinstitut med vilket den skattskyldige träffat avtal om individuell pensionssparande (10 § andra stycket AvPL). I skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL, hanteras avkastningsskatten i denna situation som en punktskatt (3 kap. 15 § SFL). Det innebär att det är pensionssparinstitutet som redovisar underlaget för avkastningsskatten per innehavare i en punktskattedeklaration och betalar avkastningsskatten för innehavarens räkning till Skatteverket (26 kap. 6 § första stycket och 62 kap. 3 § SFL).

Inkomster som hänför sig till tillgångar på ett pensionssparkonto ska inte tas upp i inkomstlaget kapital. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna på ett sådant konto får inte dras av i inkomstlaget kapital (42 kap. 4 § IL).

3.4.4 Den skatterättsliga flyttregeln för pensionsförsäkring

En pensionsförsäkring kan inte återköpas i andra fall än som avses i 58 kap. 18 § IL (58 kap. 16 § IL). Den skatterättsliga flyttregeln i 58 kap. 18 § tredje stycket andra meningen IL innebär att en överföring (s.k. flytt) av hela värdet i en eller flera pensionsförsäkringar kan göras utan skattekonsekvenser direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 58 kap. 5 § IL, dvs. en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring. Det gäller om försäkringarna har samma person som försäkrad, och utbetalning inte har påbörjats från den mottagande försäkringen. Flytten ska alltså ske till en pensionsförsäkring som uppfyller de kvalitativa villkoren i 58 kap. 2 § första stycket IL. Det finns ingen begränsning i flyttregeln att föra över värdet i en tjänstepensionsförsäkring till en privat pensionsförsäkring eller tvärtom. Om villkoren i flyttregeln är uppfyllda är överföringen inte pension enligt 10 kap. 5 första stycket 4 § IL och inte heller en betalning av premier för en pensionsförsäkring (58 kap. 18 § fjärde stycket IL).

Den skatterättsliga flyttregeln tillåter alltså inte att flytten sker till en utländsk försäkring som är en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL (58 kap. 18 § tredje stycket IL, se även prop. 1999/00:9 s. 71 och 72). Om pensionskapitalet trots det förs över från en pensionsförsäkring till en utländsk försäkring som är en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL innebär det att överföringen har skett i strid med den skatterättsliga flyttregeln och överföringen är att se som ett otillåtet återköp (58 kap. 16 och 18 §§ IL, se även RÅ 2000 not. 155 och HFD 2017 ref. 31). Överföringen beskattas då i inkomstlaget tjänst. Det finns inte heller några bestämmelser i inkomstskattelagen som möjliggör överföring från en pensionsförsäkring till ett pensionssparkonto eller tvärtom.

I 11 kap. 5 § FAL finns de avtalsrättsliga bestämmelserna om rätten att föra över värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring. Rätten att föra över

värdet enligt försäkringsavtalslagen är begränsad och gäller bara om det inte finns några hinder enligt inkomstskattelagen.

3.5 Beskattningen av ett utländskt konto för privat pensionssparande

3.5.1 Pension som betalas ut

Ett utländskt konto för privat pensionssparande är inte ett pensionssparkonto enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen (58 kap. 22 § II). Ersättning som betalas ut från ett sådant konto är inte pension enligt 10 kap. 5 § II och därmed inte heller en skattepliktig inkomst av tjänst som andra pensionsinkomster (11 kap. 1 § II). Detta gäller endast under förutsättning att det inte är fråga om en utbetalning av en ersättning som har samband med tjänst (10 kap. 5 § första stycket 3 II och SRN 2023-08-23 dnr 93/22-D). Se även KRNJ 2023-10-16 mål nr 4033-4036-21 och KRNS 2022-03-16 mål nr 6165-21 där kammarrätterna har gjort en bedömning i linje med Skatterättsnämndens bedömning.

I andra länder förekommer det att privat pensionssparande kan ske i samma förvaltning som arbetsgivaren gör inbetalningar till avseende den anställdes tjänstepension (jfr t.ex. Afsnit I § 11 a lov om beskattningen af pensionsordninger m.v. (pensionsbeskatningsloven) LBK nr 1243 af 26/11/2024). Det är även vanligt förekommande i t.ex. Storbritannien och USA att den anställda efter avslutad anställning för över sitt tjänstepensionskapital från en pensionsförvaltning med anknytning till arbetsgivaren till en privat förvaltning utan anknytning till arbetsgivaren i avvaktan på pensionering (Pension Schemes Act 1993, Part 4ZA). Ett utländskt konto som tillhandahålls för privat pensionssparande kan alltså omfatta pensionskapital som har sin grund i privat pensionssparande men också pensionskapital på grund av tidigare tjänst.

Om det är fråga om en ersättning som har samband med tjänst är ersättningen pension. Det saknar betydelse om utbetalningen sker från en tidigare arbetsgivare, en av arbetsgivaren administrerad pensionsförvaltning eller en privat pensionsförvaltning dit tjänstepensionskapitalet har förts över i de fall en sådan överföring kan göras utan skattekonsekvenser (jfr t.ex. SRN 2023-08-23 dnr 93/22-D). Detta eftersom pension som har samband med en anställning är pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 3 II, dvs. pension på grund av tidigare tjänst på annat sätt än genom en försäkring.

3.5.2 Pensionssparavdrag för pensionssparande

Skattskyldiga som har avdragsgrundande inkomst av anställning och helt saknar pensionsrätt i anställning, eller avdragsgrundande inkomst av aktiv näringsverksamhet, kan inte göra pensionssparavdrag för inbetalningar till ett utländskt konto för ett privat pensionssparande. Pensionssparavdrag får bara ske till ett svenskt pensionssparkonto eller en privat pensionsförsäkring. Ett utländskt konto är inte ett pensionssparkonto enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen (58 kap. 22 § och 59 kap. 1 a–2 §§ II).

3.5.3 Avkastningen på pensionsmedel

Utländskt pensionssparande är normalt inte föremål för någon löpande kapitalbeskattning hos innehavaren enligt lagstiftningen i det land där pensionssparandet sker utan beskattning sker när pensionskapitalet betalas ut som

pension. Några andra länder, t.ex. Danmark och Italien, har som Sverige infört någon form av schablonbeskattning på avkastningen på pensionssparande (OECD Annual survey on financial incentives for retirement savings: Country profiles 2024, OECD Publishing, Paris).

Eftersom ett utländskt konto för privat pensionssparande inte är ett pensionssparkonto enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen är innehavaren av ett sådant konto inte skattskyldig till avkastningsskatt (2 § första stycket 5 och 12 § AvPL).

Den som är obegränsat skattskyldig i Sverige är skattskyldig för alla sina inkomster från Sverige och från utlandet (3 kap. 8 § IL). Det innebär att ett utländskt konto för privat pensionssparande som innehas av en i Sverige skattskyldig person beskattas i inkomstlaget kapital (41 kap. 1 § IL, jfr även 42 kap. 4 § IL). Beskattningen i inkomstlaget kapital beror bl.a. på vilken typ av förvaltning det är fråga om. I de fall det är fråga om ett konto som är en depå är innehavaren skattskyldig för den löpande avkastningen på sparandet och för kapitalvinster som uppkommer vid omplaceringar inom ramen för sparandet. Den omständigheten att sparkapitalet kan vara låst till dess innehavaren uppnått en viss ålder eller föremål för restriktioner enligt bestämmelserna i det landet där sparandet finns påverkar inte frågan om att löpande beskattning ska ske i inkomstlaget kapital. Innehavaren ska alltså ta upp de inkomster som är hänförliga till sitt utländska privata pensionssparande i sin inkomstdeklaration i Sverige.

3.5.4 Beskattningstidpunkten för utländsk tjänstepension som förs över till ett utländskt konto för privat pensionssparande

Ersättning som har samband med tidigare tjänst är pension och pension ska tas upp i inkomstlaget tjänst (10 kap. 5 § första stycket 3 och 11 kap. 1 § IL). Beskattningstidpunkten i inkomstlaget tjänst är när inkomsten kan disponeras eller på något annat sätt kommer den skattskyldige till del, den s.k. kontantprincipen (10 kap. 8 § IL).

Högsta förvaltningsdomstolen har prövat frågan om beskattningstidpunkten för tjänstepension som den skattskyldige har tjänat in genom arbete i USA och som där förvalts inom ramen för en i USA erkänd pensionsplan (401(k)-plan) (HFD 2019 ref. 13). Pensionen fördes senare, när den skattskyldige var bosatt i Sverige, över till en annan i USA erkänd privat pensionsförvaltning, ett s.k. Individual Retirement Arrangement (IRA), och betalades slutligen ut till den skattskyldige. Högsta förvaltningsdomstolen kom fram till att ersättningen (tjänstepensionen) ska beskattas när den betalas in på den skattskyldiges IRA som var i form av ett bankkonto i den skattskyldiges namn. Den omständigheten att överföringen kunde ske utan skattekonsekvenser i USA saknade betydelse för bedömningen, dvs. att beskattningstidpunkten för en inkomst som har tjänats in utomlands ska bestämmas utan hänsyn till när skattskyldigheten för den aktuella ersättningen infaller i utlandet.

Ett IRA i form av ett bankkonto i den skattskyldiges namn är i grunden ett konto som tillhandahålls för privat pensionssparande i USA. Ett konto dit innehavaren har rätt att även föra över tjänstepension. Utgången i målet innebär att den skattskyldige ska beskattas för hela tjänstepensionen som fördes över från arbetsgivarens pensionsförvaltning (401(k)-planen) till den skattskyldiges privata pensionsförvaltning (utan anknytning till arbetsgivare).

Skatterättsnämnden har i ett senare förhandsbesked gjort bedömningen att en överföring av pensionskapital från en tjänstepensionsplan (en pensionsförvaltning

med anknytning till arbetsgivaren) i Storbritannien, till en privat pensionsförvaltning (utan anknytning till arbetsgivaren), inte innebär att beskattningstidpunkten har infallit. Detta medför att tjänstepensionen ska beskattas när den betalas ut till den skattskyldige från den privata pensionsförvaltningen (SRN 2023-08-23 dnr 93/22-D). Se även KRNJ 2023-10-16 mål nr 4033-4036-21 och KRNS 2022-03-16 mål nr 6165–21 där kammarrätterna har gjort en liknande bedömning som Skatterättsnämnden.

4 Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto

4.1 Behov av harmoniserade skatteregler för utländska konton för privat pensionssparande

Bedömning: Pensionssparande oavsett form bör vara föremål för samma skatteregler. I syfte att upprätthålla systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension och underlätta rörligheten över gränserna bör skattereglerna för pension från utlandet harmoniseras. Motsvarande bestämmelser som finns för en utländsk försäkring som kan anses som en pensionsförsäkring bör införas för ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet.

Tydliga och enkla bestämmelser skulle bl.a. minska den administrativa bördan för såväl den skattskyldige som Skatteverket. Skatteverket skulle även kunna använda uppgifter från internationella automatiska informationsutbyten effektivare i sin kontrollverksamhet.

Skälen för bedömningen

Skilnad i beskattningen mellan olika former av utländskt pensionssparande

Ett skattegynnadt privat pensionssparande i utlandet kan ske på olika sätt. Sparandet kan ske i en försäkring eller i annan form, t.ex. ett konto i en trust eller bank.

En försäkring meddelad i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES, är en pensionsförsäkring om den uppfyller de kvalitativa villkoren som framgår av 58 kap. 2 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), IL. En utländsk försäkring, som är tecknad när den försäkrade bodde utomlands eller om premier betalades när den försäkrade arbetade utomlands kan anses som en pensionsförsäkring även om de kvalitativa villkoren inte är uppfyllda om villkoren i 58 kap. 5 § IL är uppfyllda.

Vid införandet av bestämmelserna för utländska pensionsförsäkringar i 58 kap. 5 § IL uttalades att syftet med bestämmelserna var att underlätta rörligheten över gränserna och att den då ökade rörligheten över gränserna ställde krav på flexiblare regler (prop. 1995/96:231 s. 46). Några bestämmelser som motsvarar bestämmelserna för utländska pensionsförsäkringar finns dock inte för utländska konton för privat pensionssparande. Ett pensionssparkonto ska alltså föras av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige (58 kap. 22 § IL). Nuvarande regler innebär därmed att systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension, som innebär att den skattecredit som finns genom att sparandet kunnat ske med avdragsrätt ska betalas när pensionen betalas ut till den skattskyldige, inte kan upprätthållas när det gäller utländskt privat pensionssparande i annan form än försäkring.

Skilnaderna medför konsekvenser för enskilda och Skatteverket

En person som flyttar till Sverige och har ett privat pensionssparande i utlandet i annan form än försäkring har ett pensionssparande som uppfyller det landets krav på att vara ett skattegynnadt pensionssparande. De svenska kvalitativa villkoren i inkomstskattelagen som ett pensionssparkonto ska uppfylla motsvarar i stor utsträckning de kvalitativa villkoren för pensionsförsäkringar. Vid en internationell jämförelse är villkoren mycket detaljerade (prop. 1995/96:231 s. 47). Följden blir att personen inte kan anses ha ett pensionssparkonto enligt bestämmelserna i

inkomstskattelagen, eftersom kontot inte uppfyller de kvalitativa villkoren (58 kap. 21 § IL). Personen har då inte rätt till pensionssparavdrag för inbetalningar till det utländska pensionssparandet.

De personer som berörs är enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med aktiv näringsverksamhet och personer som helt saknar pensionsrätt i anställning och som alltså har rätt till pensionssparavdrag enligt inkomstskattelagen om sparandet sker till en pensionsförsäkring eller ett pensionssparkonto (59 kap. 1 a–2 §§ IL). En enskild näringsidkare som flyttar till Sverige och som har ett skattegynnat privat pensionssparande i utlandet kan alltså ha rätt att fortsätta pensionsspara med avdragsrätt till sitt utländska pensionssparande om det är i form av en försäkring men däremot inte om sparandet är i annan form än försäkring. Detta eftersom en utländsk försäkring kan vara en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 2 och 5 §§ IL medan ett utländskt pensionssparande i annan form än försäkring inte kan vara ett pensionssparkonto.

En annan konsekvens av att det inte finns bestämmelser som motsvarar 58 kap. 5 § IL för utländska konton för privat pensionssparande är att innehavaren av ett sådant utländskt konto inte är skattskyldig till avkastningsskatt. I stället är innehavaren av kontot skattskyldig för transaktioner inom ramen för pensionssparandet i inkomstslaget kapital (41 kap. 1 § och jfr 42 kap. 4 § IL). Om sparandet däremot sker i en utländsk försäkring som uppfyller villkoren för att anses som en pensionsförsäkring kommer innehavaren att vara skattskyldig för avkastningsskatt (2 § första stycket 6 lag [1990:661] om avkastningsskatt på pensionsmedel, AvPL, även kallad avkastningsskattelagen).

Ytterligare en konsekvens av att utländska konton för privat pensionssparande inte kan anses som pensionssparkonton är att ersättning som betalas ut från ett sådant utländskt konto för privat pensionssparande inte är pension enligt inkomstskattelagen (jfr 10 kap. 5 § andra stycket IL). Om ersättning från ett sådant utländskt konto däremot avser tjänstepension som t.ex. har förts över från arbetsgivarens pensionsförvaltning till det privata kontot, är ersättningen pension till den del den avser pension på grund av tidigare tjänst (tjänstepension) (10 kap. 5 § första stycket 3 IL och SRN 2023-08-23 dnr 93/22-D). Pension beskattas i inkomstslaget tjänst (11 kap. 1 § IL).

Skatteverket får via det internationella automatiska informationsutbytet uppgifter om bl.a. pension som personer bosatta i Sverige får från utlandet. I och med att skattereglerna för pension inte omfattar privat pensionssparande i utlandet i annan form än försäkring och eftersom uppgifterna från andra länder normalt inte skiljer på privat pension och tjänstepension blir konsekvensen även att uppgifterna i informationsutbytet inte kan användas i beskattningsverksamheten utan närmare utredning av Skatteverket. Detta försvårar i sin tur Skatteverkets strävan att automatisera beskattningsverksamheten och underlätta för den skattskyldige vid tillgängliggörandet av uppgifterna från det internationella informationsutbytet för den skattskyldige, t.ex. genom att den skattskyldige kan få tillgång till uppgifterna genom att logga in via Skatteverkets hemsida och där få stöd för hur uppgifterna ska hanteras i inkomstdeklarationen.

Sammanfattningsvis är konton avsedda för privat pensionssparande föremål för olika skatteregler beroende på om de förs i en verksamhet i Sverige eller utomlands. Vidare är bestämmelserna i inkomstskattelagen inte neutrala mellan utländskt privat skattegynnat pensionssparande i försäkring och i annan form än försäkring. Följden för den skattskyldige är, utöver ovan angivna konsekvenser, att reglerna är otydliga och svåra att förstå. Skatteregler ska vara tydliga, enkla och rättssäkra. För

att minska den administrativa bördan för såväl den skattskyldige som Skatteverket är det viktigt att förenkla skattereglerna i de fall det är möjligt.

Behov av harmoniserade skatteregler

Pensionssparande oavsett form bör vara föremål för samma skatteregler. Personer som kommer till Sverige och som skulle ha rätt till pensionssparavdrag enligt 59 kap. 1 a § IL och som har ett privat skattegynnade pensionssparande i utlandet bör kunna fortsätta spara i den utländska sparformen oavsett om den är i form av en försäkring eller i annan form. Som exempel bör en person som flyttar till Sverige och som tidigare har varit enskild näringsidkare i Danmark och där gjort inbetalningar till en dansk s.k. rateopsparing i pensionsøjemed kunna fortsätta pensionsspara på det danska kontot om övriga villkor i 59 kap. IL för rätt till pensionssparavdrag är uppfyllda. En dansk rateopsparing i pensionsøjemed är ett sparande i ett utländskt institut (bank) på ett konto som uppfyller de danska villkoren för att vara avsett för pension (Afsnit I § 11 a lov om beskatningen af pensionsordninger m.v. (pensionsbeskatningsloven) LBK nr 1243 af 26/11/2024). Valet av förvaltningsform för pensionssparandet bör alltså inte påverka den enskilda näringsidkarens eller handelsbolagsdelägarers möjligheter till avdrag enligt 59 kap. IL. Pensionskapitalet på det danska kontot bör beskattas med avkastningsskatt i stället för att den skattskyldige som innehar kontot beskattas för faktiska inkomster i inkomstslaget kapital. En pensionsutbetalning från kontot som förs i utlandet bör vara pension enligt inkomstskattelagen.

Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension bör upprätthållas även i förhållande till andra länder. Om Sverige har rätt att beskatta privat pension enligt gällande skatteavtal bör ersättningen också kunna beskattas, dvs. ersättningen bör falla in under definitionen pension i 10 kap. 5 § andra stycket IL. Privata pensionsinkomster bör alltså beskattas i inkomstslaget tjänst oavsett om de härrör från Sverige eller utlandet.

En möjlighet att utjämna de skattemässiga skillnaderna är att det införs en utvidgad definition i inkomstskattelagen för utländska konton för privat pensionssparande. En sådan bestämmelse bör motsvara den utvidgade definitionen för utländska försäkringar i 58 kap. 5 § IL. Syftet med en sådan utvidgad definition är att upprätthålla systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension även i förhållande till pension från utlandet. Syftet är även att rörligheten över gränserna för personer som har ett privat pensionssparande i annan form än i försäkring underlättas. De skatteregler som gäller för pensionssparkonton som förs i Sverige skulle bli tillämpliga för utländska konton om de uppfyller vissa villkor. En sådan regel skulle även skapa tydlighet genom att reglerna för skattegynnade sparande i försäkring respektive i annan form utformas på ett enhetligt vis och därmed blir neutrala. Detta leder i sin tur till förenklingar för såväl den skattskyldige som Skatteverket vilket minskar den administrativa bördan. Skatteverket skulle även kunna använda uppgifter från internationella automatiska informationsutbyten effektivt i sin kontrollverksamhet.

Mot denna bakgrund bör det införas en utvidgad definition som innebär att ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet, som inte uppfyller de kvalitativa villkoren som framgår av 58 kap. 21 § IL, ska anses som ett pensionssparkonto under vissa förutsättningar.

4.2 Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto

4.2.1 Villkor om kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands

Förslag: Ett konto ska anses som ett pensionssparkonto om

1. kontot tillhandahålls för ett privat pensionssparande,
2. kontot förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,
3. kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands, och
4. pensionsspararen har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalningar vid beskattningen i landet där kontot förs.

Skälen för förslaget: För att ett konto för privat pensionssparande som förs i en verksamhet utanför Sverige ska vara ett pensionssparkonto bör en rad villkor vara uppfyllda. Skälen till att det bör uppställas en rad villkor är till stora delar desamma som skälen till de villkor som uppställs i 58 kap. 5 § IL för att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring.

I 58 kap. 5 § IL finns en rad villkor för att den utländska försäkringen, som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 2 § första stycket IL, ändå ska anses som en pensionsförsäkring, nämligen att försäkringen huvudsakligen ska avse ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension och att den ska vara skattegynnad i utlandet. Paragrafen gäller för försäkringar som har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands eller om premier betalades när den försäkrade arbetade utomlands. I förarbetena anges att med en sådan regel godtas i stor utsträckning den bedömning som görs i utlandet om en försäkring ska hänföras till skattegynnad pensionssparande. Vidare anges att vid tillämpning av regeln kommer i stor utsträckning det tidigare bosättningslandets regelsystem för pensionssparande att godtas (prop. 1995/96:231 s. 48).

Villkoren för att ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet, som inte uppfyller de kvalitativa villkoren som framgår av 58 kap. 21 § IL, ändå ska anses som ett pensionssparkonto bör vara utformade med ledning av hur villkoren är utformade i 58 kap. 5 § IL. Därigenom kommer skattereglerna för de utländska pensionssparformerna, genom försäkring respektive på annat sätt än genom försäkring, vara utformade på ett enhetligt sätt (jfr prop. 1995/96:231 s. 44–48).

Det första villkoret som bör gälla är att kontot ska tillhandahållas för ett privat pensionssparande. Ett sådant villkor motsvarar villkoret i 58 kap. 5 § första stycket 1 IL om att försäkringen huvudsakligen ska avse ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension. I normalfallet kan ett pensionssparkonto enligt svensk rätt bara ge rätt till ålderspension eller efterlevandepension. Uttrycket ”tillhandahållas för ett privat pensionssparande” avser konton som enligt tillämpliga bestämmelser i det land där kontot förs, uppfyller villkoren för att vara ett konto för privat pensionssparande. Eftersom kraven för ett sådant konto skiljer sig åt mellan länder bör det inte uttryckligen regleras vilka villkor som ska gälla för ett sådant konto. Bedömningen av om kontot tillhandahålls för ett privat pensionssparande ska alltså utgå från lagstiftningen i det land där kontot förs. I andra länder kan det förekomma att arbetsgivaren också kan göra inbetalningar till den anställdas privata pensionssparande utan att inbetalningen räknas som inkomst för den anställda. En sådan möjlighet bör inte påverka bedömningen av om kontot

tillhandahålls för ett privat pensionssparande. Avsikten är att utlandets klassificering av pensionssparformen ska godtas och att det inte ska göras någon jämförelse med de svenska kvalitativa villkoren för ett pensionssparkonto. Om sparandet på ett sådant konto är ett privat pensionssparande i det land där kontot förs, bör kontot anses vara tillhandahållet för ett privat pensionssparande och därmed uppfylla villkoret. Avsikten är däremot inte att annat skattegynnade sparande än till pension ska omfattas av bestämmelsen. Villkoret att kontot bör tillhandahållas för ett privat pensionssparande utesluter alltså annat skattegynnade sparande t.ex. bara till bostad eller utbildning som skulle kunna finnas i andra länder.

Det andra villkoret som bör gälla är att kontot ”förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige”. Ett sådant villkor motsvarar villkoret i 58 kap. 5 § första stycket 2 IL om att försäkringen ska ha meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige. Konton för privat pensionssparande förs av olika typer av institut i utlandet och villkoret bör förstås så att det omfattar alla institut som har tillstånd av den nationella myndigheten som meddelar tillstånd i det land där kontot förs, att bedriva den aktuella verksamheten (tillsynsmyndigheten). Utländska förvaltare som i hemlandet har tillstånd av tillsynsmyndigheten att förvalta pensionskapitalet får ses som en garant för att kontot förs av ett institut som omfattas av landets regelverk för skattegynnade pensionssparande. Villkoret innebär alltså i praktiken att ett privat pensionssparande i utlandet som sker i annan form än i försäkring bör anses vara ett sparande som förs av ett utländskt institut. Det finns ingen närmare reglering i inkomstskattelagen eller lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, LIPS, av i vilken form ett konto ska vara för att kunna anses som ett pensionssparkonto mer än att det är ett sparande helt utan försäkringsrisk (prop. 1992/93:187 s. 1). Det finns därför inte skäl att föreslå någon närmare avgränsning för formen för ett konto utan avsikten med villkoret är att kontot oavsett i vilken form det är – ett särskilt bankkonto, depå, trustförvaltning eller annan avskild förvaltning – bör kunna vara ett pensionssparkonto. Ett konto bör däremot inte kunna vara i form av en försäkring. Ett konto skulle dock kunna föras av ett utländskt försäkringsföretag som har tillstånd för verksamhet som omfattar privat pensionssparande utan försäkringsinslag. Avsikten är att villkoret bör omfatta all annan förvaltning av utländskt privat pensionssparande än förvaltning genom försäkring.

Det tredje villkoret som bör gälla är att kontot ”har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands”. Villkoret motsvarar villkoret i 58 kap. 5 § första stycket 3 IL ”den har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands”. Syftet med detta villkor, liksom syftet för villkoret i 58 kap. 5 § IL, är att begränsa tillämpningen till de fall när det är motiverat att ha pensionssparandet i utlandet. Villkoret ska förstås så att en person som bara är obegränsat skattskyldig i Sverige inte kan öppna ett konto för privat pensionssparande i utlandet och tillämpa den utvidgade definitionen på det utländska kontot. Den utvidgade definitionen bör alltså endast tillämpas på konton som har öppnats när pensionsspararen är bosatt utomlands eftersom personen normalt då kan få avdrag i bosättningslandet. Se dock nedan om villkor som bör gälla för att ett konto för privat pensionssparande, som förs i utlandet och som öppnats vid bosättning i Sverige, ska anses som ett pensionssparkonto vid överföring av pensionskapital.

Det fjärde villkoret som bör gälla är att ”pensionsspararen har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad vid beskattningen i landet där kontot förs”, dvs. att inbetalningarna till pensionssparandet ska ha varit skattegynnade i

det land där kontot förs. Villkoret motsvarar villkoret i 58 kap. 5 § första stycket 4 IL ”den försäkrade har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna i bosättningslandet”. Syftet med villkoret är att endast konton som omfattas av utländska skattebestämmelser om uppskjuten beskattning för framtida pension bör kunna anses som ett pensionssparkonto och alltså omfattas av inkomstskattelagens bestämmelser om rätt till uppskjuten beskattning i form av pensionssparavdrag (59 kap. IL). Syftet är också att bara ersättning från konton där pensionskapital förvaltas med uppskjuten beskattning bör beskattas som pension när ersättningen betalas ut (10 kap. 5 § andra stycket och 11 kap. 1 § IL). Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension kommer därmed att kunna upprätthållas även i förhållande till andra länder och reglerna blir tydliga och förutsebara.

Mot denna bakgrund föreslås att ett konto ska anses som ett pensionssparkonto, om

1. kontot tillhandahålls för ett privat pensionssparande,
2. kontot förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,
3. kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands, och
4. pensionsspararen har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalningar vid beskattningen i landet där kontot förs.

Förslaget införs i första stycket i en ny paragraf, 58 kap. 21 a § IL.

Som en följd av att ett utländskt konto som tillhandahålls för privat pensionssparande föreslås vara ett pensionssparkonto blir skattereglerna som gäller för pensionssparkonton i bl.a. inkomstskattelagen och avkastningsskattelagen tillämpliga. Ändringar behöver dock göras i inkomstskattelagen, avkastningsskattelagen, lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, SINK, lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor, FHBL och skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL (avsnitt 4.3–4.6).

Ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet och som anses som ett pensionssparkonto enligt detta förslag kallas i promemorian fortsättningsvis även för ett utländskt pensionssparkonto.

Lagförslag

Förslaget medför att en ny paragraf, 58 kap. 21 a § IL, införs.

4.2.2 Ett utländskt konto ska också anses som ett pensionssparkonto vid vissa överföringar

Förslag: Om en överföring av värde sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot anses som ett pensionssparkonto, om

1. överföringen sker från,
 - a) ett utländskt pensionssparkonto, eller
 - b) ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Skälen för förslaget

Överföring från ett utländskt pensionssparkonto

I Sverige kan innehavaren av ett pensionssparkonto byta pensionssparinstitut för sitt privata pensionssparande, dvs. föra över (flytta) pensionskapitalet från ett pensionssparkonto till ett annat pensionssparkonto (3 kap. 9 § LIPS, jfr prop. 1992/93:187 s. 116 och 187). Det saknas skattebestämmelser om en sådan överföring av pensionskapitalet. En sådan överföring leder inte till några skattekonsekvenser för innehavaren eftersom det inte är frågan om en utbetalning av pension enligt 10 kap. 5 § andra stycket IL. Sådan överföring av privat pensionssparande kan även ske i andra länder mellan olika institut utan att överföringen leder till beskattning i det land där pensionsförvaltningen finns. Pensionskapitalet är i sådant fall kvar inom det sammanhållna pensionssystemet i det aktuella landet.

Förslaget om att ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto om det bl.a. har öppnats när pensionsspararen är bosatt utomlands innebär att ett konto som öppnas när den skattskyldige är bosatt i Sverige inte anses som ett pensionssparkonto. Om en överföring görs från ett konto som anses som ett pensionssparkonto till ett nyöppnat annat utländskt konto för privat pensionssparande när pensionsspararen är bosatt i Sverige, kommer det mottagande kontot inte att vara ett pensionssparkonto. Följden skulle då bli att överföringen har skett till ett konto som inte är ett pensionssparkonto från ett konto som anses som ett pensionssparkonto. En sådan överföring är en ersättning från ett pensionssparkonto, dvs. pension, och transaktionen skulle alltså leda till att hela det överförda värdet ska tas upp som inkomst av tjänst vid överföringen (10 kap. 5 § andra stycket och 11 kap. 1 § IL).

Det uppkommer en rad problem om beskattningstidpunkten enligt svensk rätt infaller när pensionskapital förs över från en pensionsförvaltning direkt till en annan pensionsförvaltning i de fall överföringen kan ske utan skattekonsekvenser i det land där pensionskapitalet finns, dvs. när pensionskapitalet finns kvar inom ett sammanhållet pensionssystem för uppskjuten beskattning. Systematiken kring bestämmelserna om uppskjuten beskattning för framtida pension bygger på principen att pensionen ska beskattas när den skattskyldige går i pension och ersättningen börjar betalas ut. En överföring av pensionskapitalet kan ske när den skattskyldige är fullt yrkesverksam och en beskattning av hela pensionskapitalet leder då troligen till en högre beskattning än om pensionen beskattades i takt med att den betalas ut när den skattskyldige går i pension. Pensionskapitalet är vanligtvis låst i det mottagande kontot och den skattskyldige kan därmed få svårigheter att betala skatten. Uppgifterna i det internationella automatiska informationsutbytet utgår vanligtvis från de uppgifter som finns tillgängliga enligt sändande lands regelverk vilket innebär att Skatteverket inte normalt får uppgifter om överföringar som sker inom ett lands pensionssystem, vilket försvårar användningen av uppgifterna. Pensionssparandet är långsiktigt och det är därför motiverat att pensionsspararen ska kunna flytta sitt kapital mellan olika institut. Skattebestämmelser som motverkar denna möjlighet skapar en inlåsning som motverkar syftet med rätten att flytta pensionskapital mellan olika förvaltare.

Med anledning av detta bör det vara möjligt att föra över pensionskapitalet från ett utländskt pensionssparkonto direkt till ett annat utländskt konto utan skattekonsekvenser. Detta bör bara gälla under förutsättning att pensionskapitalet finns kvar inom det sammanhållna pensionssystemet i landet där kontot som

överföringen sker från förs. Om det mottagande kontot också anses som ett pensionssparkonto skulle en överföring av pensionskapitalet inte innebära att det överförda värdet ska tas upp som inkomst av tjänst, eftersom en överföring från ett pensionssparkonto till ett annat pensionssparkonto inte beskattas enligt gällande regler. Om även en överföring från ett utländskt pensionssparkonto till ett annat utländskt konto kan ske utan skattekonsekvenser, skulle beskattningstidpunkten för pension överensstämma mellan länderna och det internationella automatiska informationsutbytet om pension skulle kunna användas till stöd vid beskattningen. En harmonisering av beskattningstidpunkten är en förutsättning för att effektivisera beskattningsverksamheten genom ökad automatisering.

För att det mottagande kontot också ska anses som ett pensionssparkonto bör det införas ett undantag från det föreslagna villkoret om att pensionsspararen måste vara bosatt utomlands när kontot öppnas. En sådan regel bör utformas med ledning av den skatterättsliga flyttregeln för pensionsförsäkringar i 58 kap. 18 § tredje stycket IL. Det bör alltså ställas villkor om att överföringen ska ske direkt till det mottagande kontot. För att en sådan bestämmelse inte ska möjliggöra att pensionskapital kan föras över från en skattskyldig till en annan bör det även ställas villkor om att det ska vara samma person som har rätt till ersättningen i de båda kontona, dvs. att samma person ska vara ersättningsberättigad. Ett grundläggande villkor bör även vara att överföringen kan göras utan skattekonsekvenser enligt lagstiftningen i det land där kontot förs, vilket betyder att pensionskapitalet finns kvar i ett utländskt pensionssystem med uppskjuten beskattning. En överföring som kan ske utan skattekonsekvenser i utlandet bör inte leda till beskattning om pensionsspararen är bosatt i Sverige. Det mottagande kontot bör precis som det konto varifrån överföringen sker föras av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige. I den situationen bör alltså det mottagande kontot anses som ett pensionssparkonto även om den skattskyldige är bosatt i Sverige när kontot öppnas.

Mot denna bakgrund föreslås att om en överföring sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot också anses som ett pensionssparkonto, om

1. överföringen sker från ett pensionssparkonto enligt den föreslagna bestämmelsen i avsnitt 4.2.1,

2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot finns, och

3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Förslaget innebär att en pensionssparare som är bosatt i Sverige kan föra över värdet från ett utländskt pensionssparkonto direkt till ett annat utländskt konto för privat pensionssparande utan skattekonsekvenser i Sverige. Det mottagande kontot ska då också anses som ett pensionssparkonto. Pensionen kommer att beskattas när den betalas ut från det mottagande kontot och inte vid överföringen, om föreslagna villkor är uppfyllda (10 kap. 5 § andra stycket, 10 kap. 8 § och 11 kap. 1 § IL).

Överföring från ett utländskt tjänstepensionssparande

Det förekommer i vissa länder att tjänstepensionskapital förs över utan skattekonsekvenser från en pensionsförvaltning med anknytning till arbetsgivaren, till en privat pensionsförvaltning utan anknytning till arbetsgivaren.

Det är vanligt förekommande i t.ex. Storbritannien och USA att arbetsgivarens pensionsförvaltning innehåller villkor som innebär att den anställde får, och i vissa fall måste, välja en annan pensionsförvaltning vid avslutad anställning i avvaktan på pensionering. Om den anställde avslutar sin anställning med pensionering har den anställde normalt rätt att ta ut hela pensionskapitalet men kan också ha rätt att välja att föra över hela eller delar av tjänstepensionskapitalet till en annan pensionsförvaltning för att sedan ta ut pensionen löpande. En sådan överföring av pensionskapitalet medför inga skattekonsekvenser enligt lagstiftningen i Storbritannien och USA (jfr t.ex. Finance Act 2004, Section 169).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2019 ref. 13), Skatterättsnämnden (SRN 2023-08-23 dnr 93/22-D) liksom kammarrätter (KRNJ 2023-10-16 mål nr 4033-4036-21 och KRNS 2022-03-16 mål nr 6165-21) har prövat frågan om beskattningstidpunkt för utländsk tjänstepension som förs över till ett utländskt konto utan anknytning till arbetsgivaren, se avsnitt 3.5.4.

Avgörandena har skapat en osäkerhet om beskattning av tjänstepensionskapital ska ske vid överföringen till en privat pensionsförvaltning utan anknytning till en arbetsgivare, eller vid den framtida utbetalningen av pensionen.

Som tidigare nämnts uppkommer en rad problem om beskattningstidpunkten infaller när pensionskapital förs över från en pensionsförvaltning direkt till en annan pensionsförvaltning i de fall överföringen kan ske utan skattekonsekvenser i det land där pensionskapitalet finns. Det gäller inte bara när pension förs över från ett utländskt pensionssparkonto till ett annat konto för privat pensionssparande när den skattskyldige är bosatt i Sverige, utan även i situationer där pensionskapital med anknytning till en arbetsgivare förs över till en privat förvaltning. Genom förslaget om att ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto om överföring har skett från ett utländskt pensionssparkonto kommer pensionen att beskattas när den betalas ut som pension och inte vid överföringen. I och med att det mottagande kontot enligt förslaget också ska anses som ett pensionssparkonto ska pensionen beskattas när den faktiskt betalas ut till den skattskyldige. Motsvarande bör gälla om överföringen avser tjänstepensionskapital från arbetsgivarens pensionsförvaltning i utlandet till ett utländskt konto för privat pensionssparande. Den omständigheten att en sådan överföring inte kan ske från ett svenskt trygghande av tjänstepension till ett pensionssparkonto bör inte vara ett hinder mot att en sådan överföring ska vara möjlig utan skattekonsekvenser, om den kan ske enligt lagstiftningen i det land där pensionskapitalet finns.

Om en överföring kan ske enligt lagstiftningen i utlandet bör sådana överföringar i utlandet kunna ske utan skattekonsekvenser vid överföringstillfället även för en pensionssparare som är bosatt i Sverige. Det bör alltså vara möjligt att föra över tjänstepensionskapital från en utländsk förvaltare till ett utländskt konto för privat pensionssparande och det mottagande kontot bör då anses som ett pensionssparkonto. Om överföringen sker direkt till det mottagande kontot, överföringen kan ske utan skattekonsekvenser i landet där tjänstepensionskapitalet förvaltas och samma person har rätt till ersättningen efter överföringen, bör beskattningstidpunkten inte infalla vid överföringen utan när pensionen betalas ut till den skattskyldige. Den skattskyldige kan alltså inte anses disponera pensionskapitalet vid överföringen på det vis som avses i 10 kap. 8 § II. Systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension bör gälla oavsett om pensionen har samband med en tidigare tjänst eller avser ett privat pensionssparande.

Mot denna bakgrund föreslås att om en överföring sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot också anses som ett pensionssparkonto, om

1. överföringen sker från ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Lagförslag

Förslaget medför att ett andra stycke införs i den nya paragrafen 58 kap. 21 a § IL.

4.3 Privat pension från ett utländskt pensionssparkonto ska undantas från beskattning i vissa fall

Förslag: Pension från ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto ska inte tas upp till den del pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot.

Det gäller inte till den del avdrag inte fått göras på grund av de kvantitativa avdragsbegränsningarna i inkomstskattelagen. Vid tillämpning av bestämmelsen beaktas avdrag både i Sverige och utomlands. Med avdrag likställs skattereduktion eller liknande skattelättnad utomlands.

Skälen för förslaget: Förslaget om utländska pensionssparkonton (avsnitt 4.2) medför att samma skatteregler gäller för utländska pensionssparkonton och pensionssparkonton som förs i Sverige. Motsvarande gäller redan för utländska försäkringar som anses som pensionsförsäkringar om villkoren i 58 kap. 5 § IL är uppfyllda, och därmed tillämpas samma skatteregler som för pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 2 § IL.

I 11 kap. 43 § IL finns bestämmelser om när pension från en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring inte ska tas upp till beskattning. Pension ska inte tas upp till den del den skattskyldige inte fått göra avdrag för premier som den skattskyldige betalat för försäkringen, eller förmånsbeskattats för försäkringen utan att ha fått göra ett motsvarande avdrag. Det gäller inte till den del avdrag inte fått göras på grund av de kvantitativa avdragsbestämmelserna i 59 kap. 3–11 och 17 §§ IL. Avdrag och beskattning både i Sverige och utomlands ska beaktas. Med avdrag likställs skattereduktion eller liknande skattelättnad utomlands. Bestämmelserna innebär att pension endast ska beskattas under förutsättning att pensionskapitalet inte varit föremål för beskattning i samband med inbetalningar till försäkringen, dvs. att det är fråga om en ersättning med uppskjuten beskattning.

Skatteverket saknar uppgift om i vilken omfattning bestämmelsen i 11 kap. 43 § IL är aktuell att tillämpa. En grundläggande förutsättning för att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring är att försäkringen är skattegynnad i det land där den är meddelad. Det innebär att premien till försäkringen ska vara avdragsgill och inbetalning som görs av en arbetsgivare ska vara undantagen från beskattning.

Skatteverket gör bedömningen att det är ovanligt att bestämmelsen i 11 kap. 43 § IL är tillämplig. Det finns inte heller några domstolsavgöranden som ger ledning till i vilka situationer bestämmelsen kan aktualiseras.

Även om det är ovanligt att bestämmelsen tillämpas görs bedömningen att en motsvarande bestämmelse bör införas avseende utländska pensionssparkonton. Det främsta skälet till att en sådan bestämmelse bör införas är att neutralitet bör råda i så hög utsträckning som möjligt mellan sparformerna utländsk pensionsförsäkring och utländskt pensionssparkonto. En sådan bestämmelse innebär även att pensionskapitalet inte blir föremål för dubbelbeskattning om inbetalningarna sker utan avdragsrätt såvida avdraget inte begränsats av de kvantitativa avdragsbestämmelserna. Pension från ett utländskt pensionssparkonto bör alltså bara tas upp till beskattning till den del pensionsspararen har fått göra avdrag för inbetalningarna till kontot i Sverige och utomlands såvida inte avdraget har begränsats av de kvantitativa avdragsbestämmelserna.

Mot denna bakgrund föreslås att pension från ett utländskt pensionssparkonto inte ska tas upp till den del pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot. Det föreslås inte gälla till den del avdrag inte fått göras på grund av de kvantitativa avdragsbegränsningarna i inkomstskattelagen. Avdrag ska beaktas både i Sverige och utomlands. Med avdrag likställs skattereduktion eller liknande skattelättnad utomlands.

Lagförslag

Förslaget medför att en ny paragraf, 11 kap. 43 a § IL, införs.

4.4 Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta på utbetalningar från ett utländskt pensionssparkonto

Förslag: Belopp, som betalas ut på grund av ett pensionssparkonto som förts av ett utländskt institut i dess verksamhet i utlandet samt avskattning av sådant konto ska vara skattepliktig inkomst enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, i den utsträckning pensionsspararen vid den årliga beskattningen fått avdrag för inbetalningar enligt inkomstskattelagen.

Skälen för förslaget: Förslaget om utländska pensionssparkonton (avsnitt 4.2) medför att samma skatteregler gäller för utländska pensionssparkonton och pensionssparkonton som förs i Sverige.

En begränsat skattskyldig fysisk person som har en skattepliktig inkomst enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, är skattskyldig enligt 3 § samma lag.

En utbetalning från ett pensionssparkonto är skattepliktig i sin helhet om kontot förs av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige. Även avskattning av ett sådant pensionssparkonto är skattepliktig (5 § första stycket 6 SINK). Vidare är en utbetalning från en privat pensionsförsäkring som är meddelad utomlands och en avskattning av en sådan försäkring skattepliktig till den del den skattskyldige vid den årliga beskattningen har fått avdrag för premierna eller om premierna inte har räknats som inkomst för den försäkrade enligt inkomstskattelagen (5 § första stycket 6 a SINK).

För att neutralitet i så stor utsträckning som möjligt ska råda mellan utländska privata pensionsförsäkringar och pensionssparkonton behövs en motsvarande bestämmelse i lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Pension som betalas ut till en person som är skattskyldig enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta från ett utländskt pensionssparkonto bör beskattas i den

utsträckning den skattskyldige fått avdrag för gjorda inbetalningar vid den årliga beskattningen.

Mot denna bakgrund föreslås att belopp, som betalas ut på grund av ett pensionssparkonto samt avskattning av sådant konto ska vara skattepliktig inkomst enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, om kontot förts av ett utländskt institut i dess verksamhet i utlandet i den utsträckning pensionsspararen vid den årliga beskattningen fått avdrag för inbetalningar enligt inkomstskattelagen.

Lagförslag

Förslaget medför att det görs en ändring i 5 § SINK.

4.5 Beskattning av pensionskapitalet på ett utländskt pensionssparkonto

Förslag: Avkastningsskatten för ett utländskt konto som ska anses som ett pensionssparkonto betalas av innehavaren som ska redovisa underlag för avkastningsskatt i sin inkomstdeklaration. Avkastningsskatten är inte en punktskatt för sådana konton. I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket fastställa underlag för att ta ut avkastningsskatten. Kostnadsränta vid omprövning och överklagande ska beräknas enligt huvudregeln, dvs. från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag.

Inkomster som hänför sig till tillgångar på ett utländskt konto som ska anses som ett pensionssparkonto ska inte tas upp i inkomstslaget kapital. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna får inte dras av.

Innehavaren av ett utländskt konto som ska anses som ett pensionssparkonto har rätt till nedsättning av avkastningsskatten på kontot för den utländska skatt eller den skatt som enligt kupongskattelagen är hänförlig till kontot. Sådan nedsättning ges dock endast om rätt till avräkning enligt avräkningslagen saknas. Avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av senare år mot avkastningsskatt vilken avser samma konto.

Skälen för förslaget

Samma skatteregler gäller för utländska pensionssparkonton och svenska pensionssparkonton

Ett utländskt konto för privat pensionssparande som innehas av en i Sverige skattskyldig person beskattas i inkomstslaget kapital (3 kap. 8 § IL och 41 kap. 1 § IL). Det innebär att den skattskyldige ska redovisa kapitalvinster och avkastning som uppkommer på kontot i sin inkomstdeklaration i Sverige.

Utländskt pensionssparande är normalt inte föremål för någon löpande kapitalbeskattning hos innehavaren enligt lagstiftningen i det land där kontot för pensionssparandet förs utan beskattning sker när pensionskapitalet betalas ut som pension. Vissa andra länder, exempelvis Danmark och Italien, har liksom Sverige infört någon form av schablonbeskattning på avkastningen på pensionssparande (avkastningsskatt). Följden av att det inte förekommer någon löpande kapitalbeskattning av pensionskapitalet i utlandet, eller att beskattningen är schabloniserad, är att innehavaren inte själv har några uppgifter om de vinster och den avkastning som hänför sig till det utländska privata pensionssparandet. Den som innehar ett sådant utländskt pensionssparande måste alltså särskilt eftersöka dessa uppgifter för att kunna lämna riktiga uppgifter i inkomstdeklarationen i Sverige.

Ett av syftena med avkastningsskatten är att alla slag av pensionskapital ska beskattas på ett likformigt vis och att schablonbeskattningen tillåter omplaceringar av kapitalet inom ramen för pensionssparandet utan någon skattebelastning (prop. 1992/93:187 s. 160). Detta syfte uppfylls inte när det gäller utländskt privat pensionssparande eftersom innehavaren av ett sådant pensionssparande inte är skattskyldig till avkastningsskatt utan alltså i stället ska beskattas i inkomstslaget kapital för de transaktioner som sker inom ramen för sparandet. Skattereglerna är därmed inte neutrala mellan privat pensionssparande i Sverige och i utlandet när det gäller beskattning av avkastning på det privata pensionssparandet. Regler som inte är neutrala skapar otydlighet för den skattskyldige och ökar risken för fel.

Det är den som är obegränsat skattskyldig och som innehar ett pensionssparkonto som är skattskyldig till avkastningsskatt (2 § första stycket 5 AvPL). I och med att innehavaren av ett pensionssparkonto är skattskyldig för avkastningsskatt enligt avkastningsskattelagen är denne inte skattskyldig för inkomster som hänför sig till tillgångar på ett pensionssparkonto i inkomstslaget kapital (42 kap. 4 § II).

Förslaget om utländska pensionssparkonton (avsnitt 4.2) medför att samma skatteregler gäller för utländska pensionssparkonton och pensionssparkonton som förs i Sverige. Därmed kommer även bestämmelserna i avkastningsskattelagen bli tillämpliga på utländska pensionssparkonton.

En direkt följd av förslaget om utländska pensionssparkonton är alltså att en obegränsat skattskyldig innehavare av det utländska pensionssparkontot blir skattskyldig för avkastningsskatt. Syftet med avkastningsskatten, dvs. att pensionskapital ska beskattas enhetligt, kommer därmed kunna upprätthållas även för utländska pensionssparkonton.

Innehavaren av ett utländskt pensionssparkonto ska redovisa och betala avkastningsskatten

Även om det är innehavaren av ett pensionssparkonto som är den skattskyldige för avkastningsskatten är det pensionssparinstitutet, antingen ett svenskt pensionssparinstitut eller ett utländskt instituts filial i Sverige, som för pensionssparkontot som ska redovisa och betala skatten för innehavarens räkning (10 § andra stycket AvPL).

Bestämmelser om förfarandet vid uttag av avkastningsskatt finns i skatteförfarandelagen (10 § första stycket AvPL). Avkastningsskatten för pensionssparkonton är en punktskatt enligt skatteförfarandelagen (3 kap. 15 § 2 SFL) och ska redovisas i en punktskattedeklaration, som är en skattedeklaration (26 kap. 2 § 5 och 6 § första stycket SFL).

Skyldigheten att redovisa och betala avkastningsskatt för utländska pensionssparkonton kommer inte att åligga det utländska institutet som för kontot eftersom institutet inte är ett pensionssparinstitut enligt svensk rätt. Ett pensionssparinstitut är ett företag som har fått tillstånd att driva pensionssparrörelse av Finansinspektionen (1 kap. 2 § och 5 § LIPS). Ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto förs av ett utländskt institut som alltså inte är ett pensionssparinstitut enligt svensk rätt. Ett utländskt institut som för ett sådant konto blir därför inte skyldigt att redovisa eller betala avkastningsskatten. I stället bör innehavaren av ett utländskt pensionssparkonto vara den som är skyldig att redovisa och betala avkastningsskatten till Skatteverket. Motsvarande gäller för innehavare av utländska pensionsförsäkringar och utländska kapitalförsäkringar där innehavaren, dvs. den skattskyldige, är den som ska redovisa

och betala avkastningsskatten avseende försäkringarna och inte den utländska försäkringsgivaren (prop. 1995/96:231 s. 36–39).

I och med att innehavaren av ett utländskt pensionssparkonto bör vara den som ska redovisa och betala avkastningsskatten behöver bestämmelser i skatteförfarandelagen ändras. Innehavaren bör redovisa avkastningsskatten i sin inkomstdeklaration och inte i en punktskattedeklaration. Det innebär att avkastningsskatten för ett utländskt pensionssparkonto inte kan ses som en punktskatt enligt skatteförfarandelagen. Den avkastningsskatt som ska avses som punktskatt enligt 3 kap. 15 § 5 SFL bör därför begränsas till sådan skatt som pensionssparinstitutet ska betala enligt 10 § AvPL. Vad som avses med beskattningsår i skatteförfarandelagen anges i 3 kap. 4 §. För skattskyldiga som innehar ett utländskt pensionssparkonto bör beskattningsår vara det kalenderår som avkastningsskatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt avkastningsskattelagen. Beskattningsår bör vara kalenderår eftersom underlag för avkastningsskatt för utländska pensionssparkonton ska redovisas i den skattskyldiges inkomstdeklaration. Ändringar till följd av att underlag för avkastningsskatt för utländska pensionssparkonton bör redovisas i den skattskyldiges inkomstdeklaration medför att följdändringar även behöver göras i 29 kap. 1 § d (syftet med inkomstdeklarationen), 56 kap. 3 § 3 (vilka skatte- och avgiftsunderlag som ska fastställas i ett beslut om slutlig skatt) och 65 kap. 9 § andra stycket SFL (kostnadsränta vid omprövning och överklagande vid sent debiterad preliminär skatt och slutlig skatt). Sådan kostnadsränta bör beräknas enligt huvudregeln, dvs. från och med dagen efter beloppets (skattens) ursprungliga förfallodag, på samma sätt som för utländska försäkringar (65 kap. 8 § SFL).

Mot denna bakgrund föreslås att avkastningsskatten för ett utländskt pensionssparkonto betalas av innehavaren som ska redovisa underlag för avkastningsskatt i sin inkomstdeklaration. Avkastningsskatt för utländska pensionssparkonton är inte en punktskatt. Skatteverkets beslut om slutlig skatt ska också omfatta avkastningsskatten för ett utländskt pensionssparkonto. Kostnadsränta vid omprövning och överklagande ska beräknas enligt huvudregeln.

Beskattning i inkomstslaget kapital som avser tillgångar på ett utländskt pensionssparkonto

På motsvarande vis som gäller för tillgångar på ett svenskt pensionssparkonto bör tillgångarna på ett utländskt pensionssparkonto inte vara föremål för beskattning i inkomstslaget kapital (jfr 42 kap. 4 § IL). En annan ordning skulle innebära att tillgångarna på ett utländskt pensionssparkonto skulle bli föremål för såväl avkastningsskatt som kapitalbeskattning.

Mot denna bakgrund föreslås att inkomster som hänför sig till tillgångar på ett utländskt pensionssparkonto inte ska tas upp i inkomstslaget kapital. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna får inte dras av.

Innehavaren kan ha rätt till nedsättning av avkastningsskatten

För att ett utländskt konto ska anses som ett pensionssparkonto krävs att kontot bl.a. tillhandahålls för pensionssparande (avsnitt 4.2.1). Kontot ska alltså uppfylla regelverket för pensionssparande i landet där kontot förs. Det innebär att samma regler inte behöver gälla för utländska pensionssparkonton när det gäller hur pensionskapitalet får placeras.

Om det på det utländska pensionssparkontot finns svenska aktier eller andelar i svenska värdepappersfonder och utdelning som erhållits på grund av tillgångarna

på det utländska pensionssparkontot, aktualiseras reglerna om kupongskatt i kupongskattelagen (1970:624), KupL. Enligt dessa regler tas kupongskatt ut på utdelning på svenska aktier m.m. till bl.a. utländska juridiska personer där utdelningen inte är hänförlig till inkomst av näringsverksamhet som bedrivits från ett fast driftställe i Sverige (1 och 4 §§ KupL). Följden blir att både kupongskatt och avkastningsskatt kan tas ut om pensionskapitalet på ett sådant utländskt pensionssparkonto placeras i t.ex. svenska aktier och det är det utländska institutet som står som ägare av tillgångarna på kontot. Någon rätt till nedsättning av avkastningsskatten på ett pensionssparkonto finns inte i avkastningsskattelagen.

För att undvika att tillgångarna på utländska pensionssparkonton beskattas med både kupongskatt och avkastningsskatt bör innehavaren få rätt att begära nedsättning för kupongskatten på samma sätt som gäller för innehavare av utländska pensions- och kapitalförsäkringar (10 a § KupL). Det innebär att nedsättning bör ges om rätt till avräkning enligt avräkningslagen saknas och att skatt som inte kan avräknas för det aktuella året bör få räknas av senare år mot avkastningsskatt som avser samma pensionssparkonto.

Sammanfattningsvis bör bestämmelserna om nedsättning av avkastningsskatt i 10 a § AvPL kompletteras så att även innehavare av utländska pensionssparkonton har rätt till nedsättning av avkastningsskatten på samma vis som innehavare av utländska pensions- och kapitalförsäkringar.

Mot denna bakgrund föreslås att innehavaren av utländska pensionssparkonton har rätt till nedsättning av avkastningsskatten på pensionssparkontot för den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen som är hänförlig till pensionssparkontot. Sådan nedsättning ges dock endast om rätt till avräkning enligt avräkningslagen saknas. Avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av senare år mot avkastningsskatt vilken avser samma pensionssparkonto.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 10 a § AvPL, 42 kap. 4 § IL samt 3 kap. 4 och 15 §§, 29 kap. 1 §, 56 kap. 3 § och 65 kap. 9 § SFL.

4.6 Förhandsbesked i frågor som avser avkastningsskatt på ett utländskt pensionssparkonto

Förslag: Förhandsbesked ska kunna lämnas i frågor som avser avkastningsskatt på ett utländskt pensionssparkonto.

Skälen för förslaget: Ett företag eller en privatperson kan ansöka om förhandsbesked i skattefrågor och på så sätt få ett rättsligt bindande besked om de skatterättsliga konsekvenserna av en transaktion. Även det allmänna ombudet hos Skatteverket får ansöka om förhandsbesked. Bestämmelser om förhandsbesked finns i lagen om förhandsbesked i skattefrågor.

För sparformer som beskattas enligt avkastningsskattelagen finns det en möjlighet att ansöka om förhandsbesked (1 § första stycket 1 b FHBL). Så är också fallet då avkastningsskatten är en punktskatt, dvs. för avkastningsskatt på sparande i ett pensionssparkonto som förs av ett pensionssparinstitut (1 § första stycket 2 FHBL, 2 § första stycket 5 AvPL och 3 kap. 15 § SFL). Sparande i ett utländskt pensionssparkonto blir föremål för avkastningsskatt (2 § första stycket 5 AvPL), se avsnitt 4.5.

Såsom gällande bestämmelser i lagen om förhandsbesked i skattefrågor är utformade kommer inte innehavaren av ett utländskt pensionssparkonto omfattas av möjligheten att ansöka om förhandsbesked avseende avkastningsskatt. Det bör därför göras en ändring i lagen om förhandsbesked i skattefrågor så att den skattskyldige som innehar ett utländskt pensionssparkonto också ska ha en möjlighet att ansöka om förhandsbesked.

Mot denna bakgrund föreslås att begränsningen om att lagen gäller för förhandsbesked om avkastningsskatt för dem som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–13 i AvPL slopas. Förslaget medför att förhandsbesked kan lämnas i frågor som avser avkastningsskatt på utländska pensionssparkonton.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 1 § lagen om förhandsbesked i skattefrågor.

5 En utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring

5.1 Överföring av pensionskapital i utlandet ska inte beskattas

Förslag: En överföring av värde får ske från en eller flera försäkringar som anses som pensionsförsäkring direkt till en annan sådan pensionsförsäkring om försäkringarna har samma person som försäkrad.

Skälen för förslaget

Den skatterättsliga flyttregeln omfattar inte flyttar mellan utländska försäkringar som anses som pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 5 § IL

Det finns regler i inkomstskattelagen (1999:1229), IL, och försäkringsavtalslagen (2005:104) som möjliggör att den försäkrade eller försäkringstagaren kan föra över värdet i en pensionsförsäkring till en annan utan skattekonsekvenser. Syftet med rätten att kunna flytta sitt pensionskapital är bl.a. att stärka försäkringstagarnas ställning och skapa ökad konkurrens (prop. 2006/07:26 s. 29-36 och 48). Pensionssparande är ett långsiktigt sparande och det har därför ansetts angeläget att försäkringstagaren inte ska vara låst till den försäkringsgivare som avtalet ursprungligen träffas med.

Värdet i en pensionsförsäkring kan, under vissa förutsättningar, föras över (flyttas) till en annan pensionsförsäkring hos samma eller hos en annan försäkringsgivare utan att överföringen är ett återköp av försäkringen (58 kap. 18 § tredje stycket andra meningen IL). Överföringen sker då utan skattekonsekvenser, dvs. överföringen beskattas inte som pension (58 kap. 18 § fjärde stycket IL).

En försäkring kan vara en pensionsförsäkring om villkoren i antingen 58 kap. 2 § eller 5 § IL är uppfyllda. Det är endast möjligt att flytta värdet från en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring utan skattekonsekvenser om den mottagande försäkringen uppfyller villkoren i 58 kap. 2 § IL. Det innebär att det inte är möjligt att flytta värdet från t.ex. en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL till en annan utländsk försäkring som avses i 58 kap. 5 §. En sådan flytt är ett återköp av försäkringen och överföringen beskattas som pension (58 kap. 16 och 18 §§ IL).

Skäl till en överföring och dess konsekvenser

En överföring av värdet i en pensionsförsäkring kan ske av olika skäl och det är vanligtvis den försäkrade eller försäkringstagaren som tar initiativet till en flytt av värdet i pensionsförsäkringen.

Liksom i Sverige finns bestämmelser i många andra länder om rätt att föra över värden från en skattegynnad pensionsförsäkring till en annan sådan försäkring. Det förekommer alltså att värdet i en utländsk pensionsförsäkring flyttas till en annan utländsk pensionsförsäkring, t.ex. när en arbetsgivare byter förvaltare (försäkringsgivare) för tjänstepensionskapitalet i en pensionsförsäkring. Detta sker utan att pensionskapitalet beskattas i utlandet vid överföringen till den nya försäkringsgivaren enligt landets lagstiftning. I många fall finns det inte några möjligheter att få ut något kapital från den mottagande försäkringen eftersom det då finns likartade begränsningar av förfoganderätten i utländska pensionsförsäkringar som det finns i svenska (jfr 58 kap. 16 § IL). Den

skatterättsliga flyttregeln omfattar överföringar från pensionsförsäkringar, vilket innebär att såväl pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 2 § som 5 § IL omfattas av ordalydelsen. Det är dock oklart om avsikten vid införandet av bestämmelsen var att reglera överföringar inom ett annat lands sammanhållna pensionssystem, dvs. från en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL till en annan utländsk försäkring (prop. 1998/99:87 s. 325). Det är även oklart med hänsyn till den EU-rättsliga aspekten av att behandla interna överföringar mellan försäkringar inom ett lands sammanhållna pensionssystem på annat vis än överföringar mellan pensionsförsäkringar meddelade i utlandet.

I exempelvis norsk rätt kan en flytt av värde i en försäkring initieras av arbetsgivaren som har tecknat tjänstepensionsförsäkringar för sina anställda. Arbetsgivaren som är försäkringstagare kan byta tjänstepensionsleverantör genom att flytta värdet i tjänstepensionsförsäkringarna till ett annat försäkringsföretag (6 kap. lov om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven) LOV-2005-06-10-44). Det intjänade pensionskapitalet förs över från en försäkringsgivare till en annan försäkringsgivare och överföringen omfattar samtliga anställdas och f.d. anställdas försäkringar som arbetsgivaren har tecknat för det aktuella pensionsavtalet. En sådan kollektiv flytt innebär för den anställda eller f.d. anställda att värdet i dennes försäkring förs över till en ny försäkring som tecknas hos det mottagande försäkringsföretaget. Eftersom överföringen avser samtliga försäkringar inom t.ex. ett kollektivavtal som arbetsgivaren ingått kan en sådan överföring få konsekvenser för f.d. anställda som nu bor i Sverige. Den ursprungliga försäkringen är tecknad när den skattskyldige arbetade i Norge, vilket innebär att den kan vara en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL. Överföringen av värdet sker från en pensionsförsäkring till en nytecknad försäkring i Norge som inte är en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 2 § IL. Det innebär att överföringen inte uppfyller villkoren i den skatterättsliga flyttregeln i 58 kap. 18 § tredje stycket andra meningen IL där det anges att flytten måste ske till en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 2 § IL. Överföringen är då ett otillåtet återköp och värdet i pensionsförsäkringen ska tas upp som inkomst av tjänst utan att pensionskapitalet blivit disponibelt för den skattskyldige (10 kap. 5 § första stycket 4 och 58 kap. 18 § fjärde stycket IL). Om det dessutom inte finns någon möjlighet att få ut kapitalet från den mottagande försäkringen kan likviditetsproblem uppkomma för den skattskyldige att finansiera skatten. Detta kan anses strida mot skatteförmågeprincipen som innebär att skatten ska betalas efter den skattskyldiges förmåga att betala skatten.

Den skatterättsliga flyttregeln bör även omfatta flyttar mellan utländska försäkringar som anses som pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 5 § IL

För att en överföring av värdet från en utländsk pensionsförsäkring som uppfyller villkoren i 58 kap. 5 § IL till en annan utländsk pensionsförsäkring inte ska leda till att överföringen beskattas som pension i Sverige bör den skatterättsliga flyttregeln utvidgas.

På grund av de begränsade kontrollmöjligheterna när en flytt sker till en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL görs bedömningen att det även fortsättningsvis inte ska vara möjligt att flytta värdet från en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 2 § till en utländsk försäkring som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 2 § IL (jfr prop. 2007/08:55 s. 50, 51 och 59).

Mot denna bakgrund föreslås att en överföring också får ske från en eller flera försäkringar som anses som pensionsförsäkring direkt till en annan sådan pensionsförsäkring om försäkringarna har samma person som försäkrad.

Genom förslaget behandlas en flytt av värde som sker mellan pensionsförsäkringar meddelade i utlandet som anses som pensionsförsäkringar på samma vis som när pensionsförsäkringarna är meddelade i Sverige.

Innebörden av den föreslagna utvidgningen i den skatterättsliga flyttregeln i 58 kap. 18 § IL är att bestämmelserna om att en pensionsförsäkring inte får återköpas inte ska hindra en överföring från en eller flera pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 5 § IL direkt till en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 2 § eller 5 § IL. Sådana överföringar ska alltså inte beskattas som pension.

Förslaget införs i ett nytt fjärde stycket i 58 kap. 18 § IL. Bestämmelsen som innan föreslagen ändring finns i fjärde stycket har flyttats till ett nytt femte stycke.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 58 kap. 18 § IL.

5.2 En utländsk försäkring ska även anses som en pensionsförsäkring vid vissa överföringar

Förslag: Om en överföring av värde sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om

1. överföringen sker från,
 - a) en försäkring som anses som en pensionsförsäkring,
 - b) ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto eller
 - c) ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Skälen för förslaget

Överföring från ett en försäkring som anses som en pensionsförsäkring

Det finns villkor som ska vara uppfyllda för att en utländsk försäkring, som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 2 § IL, ändå ska anses som en pensionsförsäkring (58 kap. 5 § IL). De två grundläggande villkoren är att försäkringen huvudsakligen ska avse ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension och att den ska vara skattegynnad i landet där den är meddelad. Syftet med bestämmelsen är att genom flexiblarer regler underlätta för personer som har en försäkring i utlandet och som flyttar till och från Sverige (prop. 1995/96:231 s. 46). Det innebär att regeln utgår från att försäkringen som ska bedömas är tecknad när den försäkrade var bosatt eller arbetade utomlands. Regeln omfattar alltså inte försäkringar som tecknas när den försäkrade är bosatt i Sverige eller inte arbetar utomlands.

Den ovan föreslagna utvidgningen av den skatterättsliga flyttregeln möjliggör att en överföring också kan ske från en eller flera utländska försäkringar som ska anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL direkt till en annan utländsk försäkring utan skattekonsekvenser (avsnitt 5.1). Den mottagande försäkringen måste dock anses som en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § IL för att den

skattskyldige inte ska bli beskattad för överföringen. Ett av villkoren för att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring är att den skattskyldige ska vara bosatt eller arbeta utomlands när den utländska försäkringen tecknas. Det villkoret uppfylls inte i de fall när flytten (överföringen) sker när den skattskyldige är bosatt i Sverige. Överföringen sker då till en utländsk försäkring som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 5 § IL. Detta innebär att överföringen sker till en kapitalförsäkring och att överföringen är ett otillåtet återköp vilket innebär att den skattskyldige ska beskattas för hela det överförda värdet som pension även om pensionskapitalet kan vara låst i den nya försäkringen (58 kap. 18 § och 10 kap. 5 § första stycket 4 IL). En framtida utbetalning från kapitalförsäkringen är skattefri (8 kap. 14 § IL).

Att den mottagande försäkringen inte uppfyller villkoren för att anses som en pensionsförsäkring, och de konsekvenser det medför, är inte i överensstämmelse med syftet bakom införandet av 58 kap. 5 § IL eller syftet med rätten att flytta sitt pensionskapital från en förvaltning till en annan. En utländsk försäkring som tecknas vid överföring av pensionskapital från en annan utländsk försäkring bör därför vara en pensionsförsäkring även om den försäkrade varken är bosatt eller arbetar utomlands när försäkringen tecknas. Den nya försäkringen är i sådant fall en direkt följd av den tidigare försäkringen. Om den tidigare försäkringen ansågs som en pensionsförsäkring görs bedömningen att även den mottagande försäkringen bör anses som en pensionsförsäkring. Det bör gälla bara om överföringen sker direkt till den mottagande försäkringen med samma person som ersättningsberättigad och överföringen sker utan skattekonsekvenser i det land där pensionsförsäkringen varifrån överföringen sker är meddelad.

Mot denna bakgrund föreslås att om en överföring sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om överföringen sker från en försäkring som anses som en pensionsförsäkring. Det gäller bara om överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen finns och samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

I andra länder kan pensionskapital även föras över till en försäkring från en förvaltning i annan form än försäkring. Det kan röra sig om pensionskapital på ett konto för privat pensionssparande, ett konto som uppfyller villkoren för att anses som ett utländskt pensionssparkonto men också från en pensionsförvaltning som har anknytning till en arbetsgivare.

Överföring från ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto

Om pensionskapitalet på ett utländskt pensionssparkonto förs över till en utländsk försäkring när den skattskyldige bor i Sverige kommer försäkringen inte uppfylla villkoren i 58 kap. 5 § IL eftersom den inte är tecknad när den försäkrade är bosatt utomlands. Försäkringen är därmed en kapitalförsäkring och konsekvenserna av överföringen blir de samma som beskrivs ovan vid överföring från en försäkring till en annan försäkring.

En utländsk försäkring som tecknas vid överföring av pensionskapital från ett utländskt pensionssparkonto bör också vara en pensionsförsäkring även om den försäkrade inte är bosatt utomlands när försäkringen tecknas. Den omständigheten att överföring inte kan ske från ett pensionssparkonto enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, LIPS, till en försäkring bör inte påverka skattekonsekvenserna av en sådan överföring som kan ske utan skattekonsekvenser

enligt lagstiftningen i landet där det utländska pensionssparkontot förs. Om beskattningstidpunkten inträder när pensionen betalas ut till den ersättningsberättigade och inte vid överföring till en annan pensionsförvaltning (se avsnitt 4.2.2 i fråga om överföringar) kommer det internationella automatiska informationsutbytet om pension att vara ett stöd både för den enskilde och för Skatteverket.

Mot denna bakgrund föreslås att om en överföring sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om överföringen sker från ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto. Det gäller bara om överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot finns, och samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Överföring från ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst

Det förekommer i vissa länder att tjänstepensionskapital förs över utan skattekonsekvenser från en pensionsförvaltning med anknytning till arbetsgivaren, till en privat pensionsförvaltning utan anknytning till arbetsgivaren (jfr avsnitt 4.2.2). Tjänstepensionskapital som en anställd har tjänat in i en anställning kan alltså föras över till en privat förvaltning, t.ex. vid avslutad anställning eller inför pensionering. Om en sådan överföring sker direkt till ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet ska kontot enligt förslaget i avsnitt 4.2.2 anses som ett pensionssparkonto. Det gäller bara om överföringen kan ske utan skattekonsekvenser i landet där tjänstepensionskapitalet finns och samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen. Pensionen kommer därigenom beskattas när den betalas ut till den ersättningsberättigade (skattskyldige) och beskattningstidpunkten i Sverige kommer med det förslaget att sammanfalla med beskattningstidpunkten i det land där kontot som anses som ett pensionssparkonto förs.

En överföring av pensionskapital som har samband med en anställning kan även ske till en försäkring. Om en sådan överföring sker när den skattskyldige är bosatt i Sverige uppkommer samma problem som beskrivits ovan, att den utländska försäkringen inte uppfyller villkoren för att anses som en pensionsförsäkring (kap. 5 § II). Det skulle alltså innebära att hela tjänstepensionen ska tas upp till beskattning även om pensionskapitalet kan vara låst i försäkringen efter överföringen. Reglerna bör vara så enhetliga och neutrala som möjligt och det bör vara möjligt att föra över tjänstepensionskapital från en förvaltning i utlandet till en utländsk försäkring som då ska anses som en pensionsförsäkring även om transaktionen sker när den skattskyldige är bosatt i Sverige och inte heller arbetar utomlands. De villkor som bör ställas upp bör vara desamma som vid en överföring från ett konto som anses som ett pensionssparkonto enligt förslaget i avsnitt 4.2.2 till en utländsk försäkring.

Mot denna bakgrund föreslås att om en överföring sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om överföringen sker från ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst. Det gäller bara om överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparandet finns och samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

I förslaget ställs alltså inget villkor på att den mottagande försäkringen har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands (jfr 58 kap. 5 § första stycket 3 II.) eller i det fall att arbetsgivaren har betalat premierna, att tecknandet sker under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands (jfr 58 kap. 5 § andra stycket II.). Förslaget innebär vidare att överföringen ska ske direkt till den mottagande försäkringen för att den mottagande försäkringen ska anses som en pensionsförsäkring. Det ska alltså inte vara möjligt att förfoga över pensionskapitalet i samband med överföringen.

Förslaget medför att bestämmelserna är neutrala i förhållande till hur pensionskapitalet förvaltas i utlandet och att det avgörande är att pensionskapitalet finns kvar i ett sammanhållet pensionssystem för uppskjuten beskattning.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 58 kap. 5 § II.

5.3 Dispensregeln för utländska försäkringar slopas

Förslag: Dispensregeln för utländska försäkringar slopas.

Skälen för förslaget: Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket medge att en försäkring som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige ska anses som en pensionsförsäkring, den s.k. dispensregeln för utländska försäkringar (58 kap. 5 § tredje stycket II.). Enligt förarbetena ska Skatteverkets dispensprövning inriktas på tre huvudfrågor, nämligen försäkringsvillkoren, sökandens personliga omständigheter och förhindrande av obehöriga skatteförmåner (prop. 1979/80:68 s. 21 och 22, och prop. 1993/94:85 s. 46). Skatteverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (58 kap. 34 § II.).

Vid införandet av nuvarande 58 kap. 5 § II om att utländska försäkringar för pensionssparande, skulle anses som pensionsförsäkringar framfördes att denna regel i princip ersatte den tidigare dispensregeln. Avsikten med att införa en generell regel i stället för en dispensregel var att underlätta för de som tidigare varit tvungna att söka dispens. Avsikten var att de som tidigare hade fått dispens skulle omfattas av den generella regeln. Det ansågs då inte säkert att utformningen av den generella regeln inte innebar en inskränkning i förhållande till dispensregeln och därför ansågs det nödvändigt att behålla dispensregeln vid sidan av den generella bestämmelsen (prop. 1995/96:231 s. 47).

Antalet ansökningar om dispens har varit begränsade och Skatteverket har inte meddelat någon dispens för en utländsk försäkring från 2004 när Skatteverket blev en myndighet fram till i dag. Bedömningen är att det därför inte finns något behov av en dispensregel. Bestämmelserna i 58 kap. 5 § II fyller den tänkta funktionen när det kommer till att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring om villkoren är uppfyllda.

En utvidgning av definitionen av pensionssparkonto föreslås omfatta konton för privat pensionssparande som förs i utlandet under vissa förutsättningar (avsnitt 4.2). Den föreslagna utvidgningen har utformats med 58 kap. 5 § II som förebild. Det har därför av neutralitetsskäl övervägts om det finns skäl att även föreslå en dispensmöjlighet för pensionssparare som har ett utländskt konto som inte uppfyller villkoren för att vara ett pensionssparkonto. Med hänsyn till det som sägs ovan görs bedömningen att det inte finns något behov av en sådan dispensregel, varken avseende pensionssparkonton eller pensionsförsäkringar.

Mot denna bakgrund föreslås att dispensregeln i 58 kap. 5 § tredje stycket IL slopas och en följdändring i 58 kap. 34 § IL.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 58 kap. 5 och 34 §§ IL.

6 Ikraftträdande

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.
--

Skälen för förslaget: De föreslagna lagändringarna är angelägna och det är därför viktigt att de kan träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2027. Något behov av övergångsbestämmelser finns inte.

7 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagens effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med utgångspunkt i tillämpliga delar av 7 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

7.1 Beskrivning av problemet, förslagens syfte och alternativa lösningar

Kännetecknande för pension är att det är en inkomst som den skattskyldige har tjänat in tidigare i livet och som den skattskyldige inte beskattas för när den tjänas in, utan först när den betalas ut. Det finns ett sammanhållet system som reglerar vad som krävs för att avsättningarna till pension ska ge rätt till uppskjuten beskattning (systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension).

Bestämmelserna som reglerar hur pensioner beskattas är detaljerade och utgår från svenska förhållanden. Det medför att pension som har tjänats in i utlandet och som omfattas av det landets regler för rätt till uppskjuten beskattning inte alltid är pension enligt inkomstskattelagens (1999:1229), IL, definition. Det medför också att överföringar av pensionskapital från en utländsk förvaltning till en annan inom ramen för det landets sammanhållna pensionssystem, och som därmed kan ske utan skattekonsekvenser i utlandet, inte alltid uppfyller de svenska kraven för rätt till uppskjuten beskattning.

Vidare är konton avsedda för privat pensionssparande föremål för olika skatteregler beroende på om de förs i en verksamhet i Sverige eller utomlands. Bestämmelserna i inkomstskattelagen är därmed inte neutrala mellan utländskt privat skattegynnade pensionssparande i försäkring och i annan form än försäkring.

I promemorian föreslås att utländska skattegynnade konton som pensionsspararen har öppnat vid bosättning utomlands och som är avsedda för privat pensionssparande ska anses som pensionssparkonton och därigenom omfattas av samma skatteregler som pensionssparkonton som förs i Sverige. Vidare föreslås att den skatterättsliga flyttregeln utvidgas så att det även ska vara möjligt att föra över värde i en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring till en annan sådan pensionsförsäkring. Motsvarande överföringar ska även vara möjliga från ett utländskt pensionssparkonto till ett annat utländskt pensionssparkonto. Om det är möjligt i utlandet att även föra över pensionskapital från ett utländskt pensionssparkonto eller pensionssparande som har samband med tjänst till en försäkring som anses som en pensionsförsäkring, ska en sådan överföring inte medföra några skattekonsekvenser i Sverige.

Promemorians förslag innebär att pensionskapital ska beskattas när pensionen betalas ut och att överföringar som sker utan skattekonsekvenser i utlandet mellan olika förvaltningsformer också ska kunna ske utan skattekonsekvenser om den ersättningsberättigade är skattskyldig i Sverige. Därutöver föreslås att dispensregeln i 58 kap. 5 § IL slopas.

Syftet med förslagen är att harmonisera reglerna för beskattning av pension. Genom att göra reglerna tydligare och enklare att tillämpa ökar förutsebarheten i beskattningen, vilket underlättar för både den skattskyldige och för Skatteverket. Enklare och mer förutsebara regler underlättar även för Skatteverket genom att risken för oavsiktliga fel minskar. Vidare innebär förslagen att de svenska reglerna för när och hur utländska pensioner ska beskattas i högre grad kommer att överensstämma med de uppgifter som rapporteras i det informationsutbyte som

sker med andra länder. Förslagen medför därför också att Skatteverket i högre grad kommer att kunna använda uppgifter ur det internationella automatiska informationsutbytet vid beskattningen av utländska pensionsinkomster. I förlängningen underlättas också rörlighet över gränserna för arbete och kapital av en harmonisering av skattereglerna.

Hur inkomster i Sverige beskattas följer av inkomstskattelagen eller lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, SINK. För att åstadkomma den önskade harmoniseringen av beskattningen finns inga alternativ annat än en lagändring. Förslagen som lämnas i promemorian innebär att den skattemässiga neutraliteten ökar mellan pensionssparande som finns i utlandet och pensionssparande i Sverige. Förslagen innebär att systematiken med uppskjuten beskattning för framtida pension även ska gälla om pensionen har sin grund i ett konto för privat pensionssparande som förs i utlandet.

Om förslagen inte genomförs kommer bristen på harmonisering att kvarstå och olika skatteregler kommer fortsatt att tillämpas på olika former av pensionskapital. Att de svenska skattereglerna är olika för utländska pensioner och svenska pensioner medför också svårigheter för Skatteverket att använda de uppgifter om pension som inkommer genom det internationella automatiska informationsutbyte som sker med andra länder. Det innebär i sin tur att dessa uppgifter inte kan användas på ett effektivt sätt i Skatteverkets beskattningsverksamhet.¹

7.2 Beskrivning av förslagen och vilka som berörs

Förslagen berör individer som har ett utländskt privat pensionssparande i annan form än försäkring. Indirekt berörs också de pensionsinstitut som tillhandahåller produkter för privat pensionssparande i annan form än försäkring.

7.2.1 Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto

I avsnitt 4.2 föreslås att definitionen av pensionssparkonto utvidgas till att under vissa förutsättningar även omfatta utländska konton avsedda för privat pensionssparande som öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands. Förslaget innebär att kontot ska anses som ett pensionssparkonto i svensk rätt, förutsatt att inbetalningarna har medfört rätt till avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för pensionsspararen i landet där kontot förs.

Gällande regler innebär att avkastningen från ett konto som inte är ett pensionssparkonto ska beskattas i inkomstslaget kapital, att pensionssparavdrag inte medges för inbetalningar till sådana konton och att utbetalningar från kontona inte beskattas. Innehavaren beskattas i stället löpande för faktisk avkastning på kontot, samt för kapitalvinster och kapitalförluster. Innehavaren ska själv ange uppgifter om avkastning, vinster och förluster i inkomstdeklarationen.

Att faktisk avkastning ska beskattas kan medföra praktiska problem för kontoinnehavarna eftersom faktisk avkastning på pensionssparande normalt sett inte beskattas i andra länder. Detta innebär att innehavaren normalt sett inte har tillgång till uppgifter om vinster eller avkastning som hänför sig till det utländska privata pensionssparandet. Att beskattningen bygger på egenrapportering av

¹ Skatteverket konstaterar i en rapport om utländska pensionsinkomster i form av direktpension (tjänstepension) att utredningar om sådana inkomster är resurskrävande då det inte är möjligt att automatisera hanteringen av uppgifterna från utlandet (Rapport med erfarenheter från Skatteverkets kontroll av utländska direktpensioner, dnr 8-2326130).

uppgifter som den skattskyldige kan ha svårt att ta fram medför stora risker för oavsiktliga fel.

Förslaget innebär att utländska pensionssparkonton som uppfyller vissa villkor ska vara föremål för samma skatteregler som pensionssparkonton som förs i Sverige. Det innebär att pensionssparavdrag ska medges för inbetalningar till pensionssparkontot och att utfallande belopp ska beskattas. Genom förslaget kommer pensionen beskattas i takt med att den betalas ut även om pensionskapitalet har flyttats från en förvaltning till en annan med uppskjuten beskattning. Förslaget innebär också att kapitalet inte längre ska beskattas utifrån faktisk avkastning under tiden det förvaltas, utan med avkastningsskatt.

Förslaget berör personer som har ett utländskt pensionssparande i annan form än försäkring eller som får pensionsutbetalningar från ett sådant sparande.

7.2.2 Överföringar av pensionskapital i utlandet ska inte beskattas

Såväl i Sverige som i andra länder finns bestämmelser som ger rätt att föra över värde från en pensionsförsäkring till en annan sådan försäkring utan att flytten medför skattekonsekvenser. De svenska skattereglerna innebär att en flytt av värde från en pensionsförsäkring kan ske utan skattekonsekvenser om den mottagande försäkringen uppfyller vissa villkor (58 kap. 2 § IL). Om den mottagande försäkringen inte uppfyller dessa villkor innebär de svenska reglerna att det är fråga om ett otillåtet återköp, vilket medför att hela pensionskapitalet ska beskattas i inkomstslaget tjänst hos den skattskyldige. Detta gäller även i de fall där den skattskyldige inte har rätt att disponera över pensionskapitalet, vilket kan medföra svårigheter för den skattskyldige att betala skatten.

För att denna situation inte ska uppstå föreslås i avsnitt 5.1 att den skatterättsliga flyttregeln som gäller för pensionsförsäkringar ska utvidgas så att den även omfattar överföringar mellan utländska försäkringar som anses som pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 5 § IL.

Förslaget i avsnitt 4.2.1 innebär att ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto under vissa förutsättningar. Värde i ett svenskt pensionssparkonto kan föras över till ett annat svenskt pensionssparkonto utan skattekonsekvenser. Förslaget i avsnitt 4.2.2. innebär att värdet i ett utländskt pensionssparkonto på samma vis ska kunna föras över till ett annat utländskt pensionssparkonto utan skattekonsekvenser om en sådan överföring kan ske utan skattekonsekvenser i det land där kontot förs. För de som berörs innebär förslaget att förutsebarheten ökar och att den skattskyldige inte riskerar att behöva betala skatt på pensionskapitalet i samband med överföringar. Enligt gällande regler ska den skattskyldige själv rapportera uppgifter om flytt av kapital i inkomstdeklarationen, men denne kan också ha svårt att veta vilka transaktioner som genomförts och kan sakna kännedom om att transaktionerna ska beskattas i Sverige. Skatteverket får därför sällan kännedom om att sådana transaktioner ägt rum, vilket medför att de i praktiken inte beskattas.

7.2.3 Dispensregeln för utländska försäkringar slopas

I avsnitt 5.3 föreslås att den särskilda dispensregeln som gäller för utländska pensionsförsäkringar slopas. Dispensregeln innebär att en skattskyldig kan ansöka om dispens hos Skatteverket för att en utländsk försäkring, som inte uppfyller villkoren i 58 kap. 5 § IL, ska anses som en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen. Skatteverket kan i det enskilda fallet medge att försäkringen ska anses som en pensionsförsäkring om det finns särskilda skäl. Sedan 2004 har

Skatteverket inte tagit emot några ansökningar där regeln har bedömts varit tillämplig. Att slopa dispensregeln bedöms därför förenkla regelverket utan att beröra någon enskild, eller medföra några effekter.

7.3 Offentligfinansiella effekter

7.3.1 Utländska pensionssparkonton

Förslagen påverkar samtliga skattskyldiga som har ett utländskt pensionssparkonto. Innehavaren av pensionssparkonton ska inte längre beskattas löpande för faktiska kapitalinkomster, utan innehavet beskattas i stället med avkastningsskatt. Det innebär att skattebasen för avkastningsskatt ökar medan skattebasen för kapitalinkomster från utlandet minskar. Hur beskattningen påverkas i det enskilda fallet beror på hur den faktiska avkastningen på pensionskapitalet förhåller sig till den schablonmässigt beräknade avkastningen som avkastningsskatten tas ut på. Detta kan variera mellan olika innehavare och över tid. Sammantaget bedöms dock skillnaderna i skatteuttaget mellan de båda beskattningsmetoderna vara små för kollektivet som helhet och över tid. Att ändra beskattningsmetod från konventionell beskattning av faktiska inkomster till schablonbeskattning genom avkastningsskatt bedöms därför inte påverka beskattningens nivå, varför förslaget inte bedöms ha några offentligfinansiella effekter.

Enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med inkomst av aktiv näringsverksamhet samt anställda som saknar rätt till tjänstepension i anställningen har möjlighet till avdrag för pensionssparande, s.k. pensionssparavdrag i Sverige enligt gällande regler. För personer som har möjlighet till pensionssparavdrag innebär förslaget en möjlighet att fortsätta ett befintligt privat pensionssparande på ett konto som förs i utlandet vid en flytt till Sverige. Dessa skattskyldiga har dock möjlighet att göra pensionssparavdrag även med gällande regler, förutsatt att sparandet sker i ett pensionssparkonto som förs i Sverige eller en pensionsförsäkring. Genom förslaget har de möjlighet att fortsätta spara i ett utländskt konto om de redan har ett sådant. Eftersom det redan finns en möjlighet att göra avdrag för privat pensionssparande i ett svenskt pensionssparkonto, bedöms inte heller denna del av förslaget medföra några offentligfinansiella effekter.

För de som tar emot pensionsinkomster från ett utländskt pensionssparkonto innebär förslaget att pensionen som betalas ut kommer att beskattas som pension i inkomstslaget tjänst, enligt inkomstskattelagen eller lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Dessa inkomster beskattas inte alls i Sverige enligt gällande regler. Denna del av förslaget innebär därför att inkomstskatt ska tas ut på pensionsinkomster och att skatteintäkterna ökar.

Det saknas uppgifter om antalet utländska pensionssparkonton som berörs av förslagen, och om storleken på det pensionskapital som finns placerat på sådana konton. Antalet berörda och storleken på pensionsinkomsterna kan dock uppskattas utifrån uppgifter om pension som Skatteverket mottar genom det internationella automatiska informationsutbytet.

Uppskattning av antalet berörda och offentligfinansiella effekter

Skatteverket får via det internationella automatiska informationsutbytet uppgifter om bl.a. pensionsinkomster som personer bosatta i Sverige får från utlandet. Uppgifterna utbyts mellan länderna inom ramen för internationella

överenskommelser och EU-direktiv som har implementerats som lagar i Sverige (avsnitt 3.1).

Uppgifterna om pensioner från andra länder innehåller uppgifter om olika typer av pensioner, dvs. privat pension, tjänstepension och pension som betalas ut på grund av ett lands socialförsäkringslagstiftning. Det går inte att direkt ur uppgifterna läsa ut hur många personer som har inkomster från privat pension eller hur många som har ett pensionssparande i utlandet. Uppgifterna i informationsutbytet kan även innehålla brister bl.a. till följd av olika länders tolkning av rapporteringskraven. Exempelvis rapporterar vissa länder belopp efter avdragen skatt medan andra rapporterar beloppet före skatt och den avdragna skatten som två separata uppgifter. Detta medför att det inte går att direkt läsa ut hur stora belopp i pension som betalas ut. Sverige har inte heller informationsutbyten med alla länder, vilket gör att Skatteverket inte får kännedom om samtliga pensionsinkomster via informationsutbyten. Antalet berörda och storleken på utbetalda privata pensioner kan dock uppskattas utifrån uppgifter som finns i internationellt informationsutbyte.

Analysen utgår från uppgifter om pensionsinkomster som utbyts mellan de nordiska länderna enligt lagen (1990:226) om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna. Tabell 1 visar en sammanställning av uppgifter om pensionsinkomster från de nordiska länderna för år 2023 och 2024. Tabellen visar antalet unika fysiska personer som kunnat identifieras och de totala rapporterade pensionsinkomsterna för dessa identifierade personer. Eftersom alla personer inte kunnat identifieras utgör detta en underskattning av det verkliga antalet personer som tar emot pensioner från de nordiska länderna och av de utbetalda beloppen.

Tabell 1. Antal individer med pension från ett nordiskt land och belopp

	Antal		Belopp, miljoner SEK	
	2023	2024	2023	2024
Danmark	13 753	14 742	-	-
Finland	28 295	26 638	-	-
Island	515	530	-	-
Norge	21 806	22 657	-	-
Totalt Norden	64 369	64 567	5 318	5 573

Källa: Skatteverket, bearbetning av erhållna uppgifter genom informationsutbyte enligt lagen om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna.

Några av de nordiska länderna förekommer också i informationsutbytet enligt lagen (2012:843) om administrativt samarbete inom Europeiska unionen i fråga om beskattning (artikel 8.1 i Rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning, DAC1), som även innehåller uppgifter om pensioner från andra EU-länder. En jämförelse av uppgifterna om personer som tar emot pensionsinkomster i de båda informationsutbytena visar att de nordiska länderna står för ungefär 70 procent av de personer som kunnat identifieras i DAC1.

Det förekommer också att fysiska personer lämnar uppgifter om utländska pensionsinkomster under ”övriga upplysningar” i inkomstdeklarationen, och bland dessa finns också uppgifter om pension från länder utanför EU. Pension från ett annat nordiskt land stod för ungefär 70 procent av uppgifterna om utländsk pension som lämnats under övriga uppgifter 2022.

Baserat på dessa uppgifter kan det totala antalet fysiska personer som tar emot pension och de totala beloppen uppskattas. Ungefär 64 500 personer har pension från ett annat nordiskt land, se tabell 1. Givet att de nordiska länderna står för

70 procent av det totala antalet personer i Sverige med utländska pensionsinkomster kan det totala antalet personer som har sådana inkomster beräknas till ungefär 92 000 personer.

De totala beloppen som förekommer i informationsutbytet kan innehålla alla typer av pensioner. Beskattningen påverkas dock endast för pension som utgörs av privat pension från pensionssparkonto. Sparande på konto är dock den vanligaste formen av privat pensionssparande internationellt sett. Skatteverket klassificerar informationen som kommer in via informationsutbytet efter hur inkomsterna ska beskattas enligt inkomstskattelagen, men klassificeringen omfattar inte samtliga uppgifter. En beräkning som endast utgår ifrån de pensionsinkomster som kunnat klassificeras som privat pension riskerar därför att underskatta mängden pensioner som omfattas av förslaget mer än en beräkning som utgår ifrån alla typer av pensioner. Beräkningen av antalet personer som har privat pension från utlandet baseras därför på uppgifter om alla typer av pensioner.

Hur stor del av den totala pensionen som utgörs av privat pension kan variera mellan olika länder. Privat pension (genom frivilliga avsättningar) utgjorde ungefär 7 procent av de totala pensionsutgifterna bland OECD-länder år 2019 enligt OECD Social Expenditure Database. I Sverige utgör privat pension ungefär 5 procent av de totala pensionsutbetalningarna. OECD:s statistik visar också att andelen privat pension i de nordiska länderna ligger på ungefär samma nivå som i Sverige.

Tabell 2 visar en uppskattning av mängden pensionsutbetalningar från andra länder för 2024 som utgörs av privat pension. Värdena är beräknade utifrån antagandet att de nordiska länderna står för 70 procent av de totala belopp som betalas till personer bosatta i Sverige, och att andelen privat pension utgör 5 procent av det totala beloppet som betalas från nordiska länder. För övriga länder antas andelen privat pension utgöra 7 procent av det totala utbetalda beloppet.

Tabell 2. Beräknade skattebaser 2024, miljoner kronor

	Norden	Övriga världen	Total
Pensioner totalt	5 573	2 388	7 962
varav privat pensionssparande	279	167	446

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 3 visar en beräkning av den offentligfinansiella effekten av att utländska konton för privat pensionssparande beskattas som motsvarande svenska pensionssparkonton. Effekten beräknas utifrån en framskrivning till ikraftträdandeårets priser med den prognosticerade utvecklingen av inkomstindex (hämtat ur Konjunkturinstitutets prognosdatabas 2025-03-26), samt utifrån en marginals katt om 29,48 procent (vägd genomsnittlig effektiv marginals katt för skattepliktiga pensioner för 2025 enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner). Under dessa antaganden beräknas den offentligfinansiella effekten till 150 miljoner kronor årligen i 2027 års priser och volymer.

Tabell 3. Offentligfinansiella effekter, miljoner kronor

	Brutto	Netto		Varaktig effekt
	2027	2027	2028	2029
Beskattning av utbetalningar från pensionssparkonto	150	150	150	150
Avdrag för avsättning till pensionssparkonto	0	0	0	0
Löpande beskattning	0	0	0	0
Offentligfinansiell effekt	150	150	150	150

Anm.: Bruttoeffekten inkluderar effekter på intäkterna från den skatt som regeländringen avser, utan hänsyn till indirekta effekter. Indirekta effekter uppstår när en skatteåtgärd påverkar andra skattebaser än den som regeländringen avser. Nettoeffekten är den offentligfinansiella effekten när hänsyn har tagits till sådana eventuella indirekta effekter. Den varaktiga effekten är ett mått på regeländringens bestående effekt på de offentliga finanserna

Källa: Egna beräkningar.

7.3.2 Överföringar av pensionskapital i utlandet

I avsnitt 5.1 och 5.2 föreslås att den skatterättsliga flyttregeln som gäller för pensionsförsäkringar (58 kap. 5 § II.) ska utvidgas så att den även omfattar överföringar som görs mellan utländska pensionsförsäkringar. Förslaget berör fysiska personer vars pensionskapital förs över mellan utländska förvaltningar och där det skulle bli aktuellt att beskatta den försäkrade. Förslaget innebär att beskattningstidpunkten flyttas från överföringstillfället till det tillfälle när medel tas ut ur försäkringen. Förslaget innebär därför att beskattningstidpunkten förskjuts framåt i tiden.

I praktiken har Skatteverket små möjligheter att få kännedom om denna typ av inkomster eftersom det är frågan om överföringar som inte alltid rapporteras i internationellt informationsutbyte. Kännedomen om att transaktionerna kan utlösa beskattning i Sverige är också låg hos de skattskyldiga. Genom att beskattningstidpunkten förskjuts till utbetalningstillfället kommer Skatteverket att kunna använda uppgifter om pension ur det internationella automatiska informationsutbytet på ett mer ändamålsenligt sätt. Därigenom ökar förutsättningarna för att rätt skatt ska tas ut på utbetalningarna.

Förslaget medför en negativ offentligfinansiell effekt som motsvarar ränteeffekten av att beskattningstidpunkten senareläggs från överföringstillfället till utbetalningstillfället. I praktiken beskattas dock dessa transaktioner endast i undantagsfall eftersom vare sig Skatteverket eller den skattskyldige har kännedom om att transaktioner som ska beskattas har skett. De offentligfinansiella effekterna av förslaget bedöms därför vara försumbara.

Förslaget bedöms medföra att förutsättningarna för att Skatteverket ska få kännedom om skattepliktiga inkomster ökar, vilket minskar utrymmet för skattefel. Såväl de offentligfinansiella effekterna som effekterna på skattefelet bedöms dock vara försumbara.

Förslaget bedöms också kunna öka förtroendet för det svenska skattesystemet eftersom gällande regler för överföringar i utlandet kan leda till att skatt ska tas ut på ett pensionskapital som inte har betalats ut till den skattskyldige, vilket kan medföra svårigheter för denne att betala skatten.

Slutligen föreslås att den särskilda dispensregeln som gäller för utländska försäkringar ska slopas. Med hänsyn till att antalet ansökningar om dispens har varit begränsade och att Skatteverket inte har meddelat någon dispens för en

utländsk försäkring från 2004 fram till i dag, bedöms förslaget inte medföra några offentligfinansiella effekter.

7.4 Effekter för företag

Företag berörs inte direkt av förslagen. En ökad harmonisering av beskattningen av fysiska personer som har privat pensionssparande kan dock påverka företag indirekt och bidra till att jämna ut konkurrensen mellan pensionsinstitut i Sverige och i andra länder.

Förslaget i avsnitt 4.5 innebär att avkastningen på utländskt pensionssparande ska beskattas med avkastningsskatt i stället för löpande utifrån faktisk avkastning. Detta förslag kan indirekt påverka pensionsinstitutens administrativa kostnader genom att minska mängden frågor pensionsinstituten får från sina kunder. Det beror på att uppgifterna som behövs för att beräkna kapitalunderlaget som avkastningsskatten baseras på är uppgifter som normalt anges på de årsbesked pensionsinstitut skickar till sina kunder, medan uppgifter om faktisk avkastning inte anges på årsbeskedet. Dagens regler kan därför innebära att kunderna särskilt behöver eftersöka information om avkastning från pensionsinstituten, medan detta inte är nödvändigt med förslaget.

7.5 Effekter för enskilda

För den enskilda individen innebär förslagen att skattereglerna för privat pension från utlandet blir mer förutsebara och enklare att tillämpa. Förslagen gör det lättare för enskilda som är bosatta i Sverige och som har ett pensionssparande i utlandet att förutse sin skattemässiga situation. Tillämpningen av gällande skatteregler har visat sig innebära att det uppstår en osäkerhet kring beskattningen av pensionskapital och pensionsinkomster som härrör från utlandet.

Förslagen innebär också att Skatteverket kan använda uppgifter om pension som myndigheter i andra länder skickar genom det internationella automatiska informationsutbytet på ett mer ändamålsenligt sätt i beskattningen, både när det gäller information till enskilda och vid kontroller. Detta underlättar också för den skattskyldige eftersom det blir möjligt för Skatteverket att tillgängliggöra fler uppgifter för den skattskyldige.

Förslagen som innebär att utländska pensionssparkonton kommer att omfattas av samma skatteregler som gäller för pensionssparkonton som förs i Sverige påverkar de skattskyldiga som har ett utländskt pensionssparkonto. Skattskyldiga som uppfyller förutsättningarna för pensionssparavdrag kommer genom de föreslagna ändringarna att få möjlighet att göra pensionssparavdrag även för inbetalningar till utländska pensionssparkonton som de redan har. Det blir exempelvis möjligt att fortsätta ett pensionssparande som den skattskyldige har påbörjat i utlandet när denne bosätter sig i Sverige, vilket innebär fördelar för den enskilda. Vidare förenklas beskattningen under tiden pensionskapitalet förvaltas genom att den skattskyldige ska redovisa underlaget för avkastningsskatt, i stället för att som i dag redovisa transaktioner på kontot i inkomstdeklarationen. Kapitalunderlaget, dvs. värdet på kontot, är information som vanligtvis framgår i årsbesked från pensionsinstitut, medan uppgifter om transaktioner på kontot kan vara svårare för den enskilda att ta fram eftersom det är frågan om transaktioner som i normalfallet inte beskattas i utlandet.

För personer som tar emot pensionsutbetalningar från utländska pensionssparkonton innebär förslaget att utbetalda belopp beskattas i

inkomstslaget tjänst. I dagsläget kan det uppstå situationer där individer fått avdrag för avsättningar till privat pensionssparande under tiden de bott utomlands, samtidigt som utbetalda belopp inte beskattas i Sverige. Att utländska pensionssparkonton beskattas som svenska motsvarande konton innebär därför också att situationer där beloppet inte beskattas vare sig vid avsättning eller vid utbetalning inte uppstår.

Förslagen som rör flytt av pensionskapital mellan olika pensionsinstitut innebär att överföringar från ett pensionssparande till ett annat som kan ske utan skattekonsekvenser i utlandet inte heller medför skattekonsekvenser i Sverige. Därmed säkerställs att den skattskyldige inte behöver betala skatt på pensionskapitalet förrän i samband med att pensionen betalas ut.

I de situationer pensionskapital i en utländsk förvaltning flyttas till en annan utländsk förvaltning kommer förslagen att innebära en ökad förutsebarhet och att den försäkrade inte riskerar att behöva betala skatt på pensionskapitalet i samband med överföringen mellan förvaltningarna. Genom att pensionen beskattas när den betalas ut från pensionssparkontot får den enskilde också större möjligheter att själv påverka beskattningstidpunkten, till skillnad från dagens system där beskattningen sker vid en överföring av pensionskapital mellan försäkringar som den enskilde inte i alla lägen själv har möjlighet att påverka.

Förslaget om att den särskilda dispensregeln som gäller för utländska försäkringar slopas bedöms ha försumbara effekter för enskilda eftersom det inte har medgivits sådana dispenser sedan 2004.

7.6 Effekter för Skatteverket

Genom förslagen ökar förutsebarheten i beskattning av utländskt pensionskapital. En ökad förutsebarhet förenklar Skatteverkets administration då det kan förväntas leda till att skattskyldiga gör färre fel i inkomstdeklarationen, vilket kan minska mängden granskningar och ändringsbeslut.

Vidare kan effektivitetsvinster uppnås eftersom uppgifter som kommer till Skatteverket via det internationella automatiska informationsutbytet kommer att kunna användas på ett mer ändamålsenligt sätt. Skatteverkets möjligheter att automatisera hanteringen av uppgifter om utländska pensionsinkomster som kommer in via informationsutbytet ökar. Exempelvis kan uppgifterna tillgängliggöras för den skattskyldige. Detta påverkar befintliga system och medför att såväl externt som internt informationsmaterial behöver justeras.

Skatteverket bedömer inte att några särskilda hänsyn behöva tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande. I samband med ikraftträdandet kan det dock vara aktuellt att gå ut med särskilda externa informationsinsatser för att informera om regeländringen. Kostnaderna för att uppdatera informationsmaterial och informera om regeländringar bedöms rymmas inom befintliga anslag.

7.7 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslagen bedöms medföra en ökad förutsebarhet i beskattningen och innebär att skattereglerna för pensionskapital harmoniseras. Ökad förutsebarhet och ökad harmonisering av skattereglerna kan minska antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna något. Minskningen bedöms dock inte vara av en sådan omfattning att det påverkar domstolarnas kostnader.

En ökad användning av information om privat pension från det internationella automatiska informationsutbytet kan också öka kvaliteten i Skatteverkets uppgifter. Skatteverkets uppgifter används också i handläggningen av ärenden som rör pensioner hos andra myndigheter, bl.a. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Utländsk pension kan påverka ersättningar från socialförsäkringssystemen, bl.a. garantipension och bostadstillägg för äldre. Ökad kvalitet i Skatteverkets uppgifter kan därför också öka kvaliteten i de uppgifter som Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten lägger till grund för beslut om socialförsäkringsförmåner som betalas ut till personer som har pensionsinkomster. Förslagen bedöms dock inte påverka kostnaderna hos Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten. Förslagen bedöms inte påverka andra myndigheter.

7.8 Effekter för kommuner och regioner

Den del av förslaget som handlar om att privat pensionssparande ska beskattas i Sverige medför att kommunernas och regionernas skatteintäkter ökar. Förslagen bedöms inte inverka på det kommunala självstyret eller få någon annan inverkan på kommuner eller regioner.

7.9 Utvärdering av förslagen

Det är möjligt att utvärdera om de nya reglerna medför en förenkling, exempelvis genom att följa upp om mängden frågor som rör utländska pensioner minskar, eller om mängden fel som rör sådana inkomster minskar i inkomstdeklarationer. En uppföljning skulle kunna göras genom att Skatteverket jämför antalet skattskyldiga som har redovisat ett kapitalunderlag för utländsk pension i sin inkomstdeklaration före och efter ikraftträdandet. Det går också att utvärdera förändringar av mängden fel genom att jämföra ändringsfrekvenser i inkomstdeklarationerna när det gäller redovisning av utländska pensionsinkomster. Ett annat sätt att utvärdera om förslagen medfört förenklingar kan vara att jämföra antalet frågor om utländsk pension som ställs till Skatteverkets skatteupplysning före och efter att reglerna införts. De senaste tre åren har Skatteverkets skatteupplysning tagit emot ungefär 5 000 frågor årligen som kategoriserats som ”Pension från utlandet”. En utvärdering behöver dock beakta att regeländringarna i sig kan medföra ett ökat antal frågor i samband med ikraftträdandet.

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

43 a § Pension från ett sådant konto som enligt 58 kap. 21 a § anses som ett pensionssparkonto ska inte tas upp till den del pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot.

Första stycket gäller inte till den del avdrag inte fått göras på grund av bestämmelserna i 59 kap. 3–11 och 17 §§.

Vid tillämpning av denna paragraf beaktas avdrag både i Sverige och utomlands. Med avdrag likställs skattereduktion eller liknande skattelättnad utomlands.

I paragrafen regleras att pension från ett konto som anses som ett pensionssparkonto inte ska tas upp till den del pensionsspararen inte har fått göra avdrag för inbetalningarna till kontot. Paragrafen är ny och motsvarar 43 §, men gäller för utländska konton för privat pensionssparande som anses som pensionssparkonton enligt definitionen i 58 kap. 21 a §.

Av *första stycket* följer att pension som betalas ut från ett utländskt pensionssparkonto inte alltid ska tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst (jfr 1§). Pensionen ska inte tas upp om pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot. Pensionen ska inte tas upp till den del avdrag inte har fått göras.

Av *andra stycket* framgår att första stycket inte gäller om avdrag inte fått göras på grund av bestämmelserna i 59 kap. 3–11 och 17 §§. Det innebär att om avdrag inte fått göras på grund av de kvantitativa avdragsbegränsningarna som finns för pensionssparavdrag ska pensionen som betalas ut ändå tas upp som inkomst av tjänst.

I *tredje stycket* anges att vid tillämpning av paragrafen beaktas avdrag både i Sverige och utomlands. I andra länder kan skattegynnad pensionssparande ske genom skattereduktion eller liknande skattelättnad, vilket ska likställas med avdrag enligt bestämmelsen.

Den skattskyldige ska lämna de uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna fatta riktiga beslut om slutlig skatt och beslut om pensionsgrundande inkomst (31 kap. 3 § skatteförfarandelagen [2011:1244], SFL). Det innebär att den skattskyldige är den som ska lämna underlag där det framgår att pensionsspararen inte fått göra avdrag för inbetalningar till kontot.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

42 kap.

4 § Inkomster som hänför sig till tillgångar på sådana pensionssparkonton som avses i 58 kap. 21 och 21 a §§ ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser tillgångarna får inte dras av. I lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel finns bestämmelser om avkastningsskatt på tillgångar på sådana konton.

Ränta på förfallna men inte utbetalda belopp från sådan pensionsförsäkring eller annan försäkring som avses i 9 § andra stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel ska inte heller tas upp.

Av paragrafen framgår att inkomster som hänför sig till tillgångar på pensionssparkonton inte ska tas upp i inkomstslaget kapital.

Ändringarna i paragrafens *första stycke* avser dels en redaktionell ändring genom att hänvisningen till vad som avses med pensionssparkonton görs till 58 kap. 21 §

i stället för till lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, LIPS, dels en kompletterande hänvisning till följd av införandet av den utvidgade definitionen av pensionssparkonton i 58 kap. 21 a § som avser utländska pensionssparkonton (se kommentaren till den paragrafen). Med pensionssparkonton avses konton som uppfyller villkoren i 58 kap. 21 eller 21 a §, vilket innebär att bestämmelsen omfattar pensionssparkonton som förs i Sverige och i utlandet.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

58 kap.

5 § Även om en försäkring inte uppfyller villkoren i 4, 6 och 8–16 b §§, ska den anses som en pensionsförsäkring, om

1. den huvudsakligen avser ålder-, sjuk- eller efterlevandepension,
2. den har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,
3. den har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands, och
4. den försäkrade har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna i bosättningslandet.

Första stycket gäller också om arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i det landet. Ett sådant förvärvsarbete ska vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet.

Om en överföring av värde sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om

1. överföringen sker från,
 - a) en försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt första och andra styckena,
 - b) ett pensionssparkonto enligt 21 a §, eller
 - c) ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

En försäkring som har ansetts vara en pensionsförsäkring enligt denna paragraf, kan inte övergå till att vara en kapitalförsäkring.

Av paragrafen framgår att en försäkring som inte uppfyller samtliga kvalitativa villkor för en pensionsförsäkring (jfr villkor som anges i 58 kap. 2 §) ändå ska anses som en pensionsförsäkring under vissa förutsättningar.

Bestämmelsen om dispens i *tredje stycket* har slopats och ersatts med en ny bestämmelse om att en utländsk försäkring ska anses som en pensionsförsäkring under de förutsättningar som anges i det nya tredje stycket även om villkoren i första och andra stycket inte är uppfyllda.

Av tredje stycket framgår att om en överföring av värde sker direkt till en försäkring meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska försäkringen också anses som en pensionsförsäkring, om villkoren i punkterna 1–3 är uppfyllda.

Villkoret som anges i *första punkten* är att överföringen ska ske från en försäkring som anses som en pensionsförsäkring enligt första och andra styckena, ett pensionssparkonto enligt 21 a §, dvs. ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto, eller ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst. Villkoret som anges i *andra punkten* är att överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns. I *tredje punkten* anges att samma person ska vara ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Det finns inte något villkor att försäkringen har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands eller att arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands, jämför villkoren i första stycket punkt tre och andra stycket. Med andra ord ska en försäkring som har meddelats i en

försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige anses som en pensionsförsäkring även om försäkringen är meddelad i samband med en överföring av pensionskapital när försäkringstagaren inte är bosatt utomlands. Av tredje stycket punkt två framgår att överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, dvs. överföringen ska ske utan skattekonsekvenser för den ersättningsberättigade. Bedömningen av om överföringen kan ske utan skattekonsekvenser får göras utifrån lagstiftningen i det land pensionsförsäkringen, pensionssparkontot eller pensionssparandet finns. Det är en konsekvens av att bestämmelsen tar sikte på en överföring som kan ske när den skattskyldige, dvs. den ersättningsberättigade, är bosatt i Sverige och alltså inte behöver vara skattskyldig i det land där pensionskapitalet som förs över finns.

Med ersättningsberättigad avses försäkringstagaren eller annan förmånstagare till en försäkring, pensionsspararen eller annan förmånstagare till ett pensionssparkonto samt den som är förmånstagare till ett konto som har samband med tjänst, (jfr prop. 2024/25:200 s. 20).

Den nya bestämmelsen innebär att den mottagande utländska försäkringen ska anses som en pensionsförsäkring i de fall pensionssparande som finns i en utländsk försäkring som anses som en pensionsförsäkring, i ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto eller i ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst, förs över till försäkringen. Överföringen kan avse en del eller hela värdet. I praktiken handlar det om överföringar mellan utländska pensionssparanden som sker inom ett sammanhållet pensionssystem.

Bestämmelsen som innan ändringen fanns i tredje stycket har flyttats till ett nytt *fjärde stycke*.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1 - 5.3.

18 § En pensionsförsäkring får återköpas trots bestämmelserna i detta kapitel, om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp. Ett sådant återköp ska avse hela pensionsförsäkringens värde.

I andra fall får Skatteverket medge återköp, om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp av hela eller en del av försäkringens värde kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Detta gäller dock endast om återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken eller 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104) av försäkringstagarens tillgodohavande. De hindrar inte heller en överföring av hela värdet i en eller flera pensionsförsäkringar direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 5 § om

- försäkringarna har samma person som försäkrad, och
- utbetalning inte har påbörjats från den mottagande försäkringen.

Oavsett vad som anges i tredje stycket får en överföring av värde ske från en eller flera pensionsförsäkringar som avses i 5 § direkt till en annan sådan pensionsförsäkring om försäkringarna har samma person som försäkrad.

En överföring som uppfyller villkoren i tredje eller fjärde stycket ska inte anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 4 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återköp och flytt av värde i pensionsförsäkringar.

Paragrafen har ändrats genom att det införts ett nytt *fjärde stycke* som innebär att en överföring av värde i en försäkring (flytt) som anses som en pensionsförsäkring enligt 5 § får ske direkt till en annan försäkring som också anses som en pensionsförsäkring enligt 5 §. Det gäller bara om överföringen sker från en försäkring som ska anses som en pensionsförsäkring enligt 5 § och alltså inte om överföringen sker från en pensionsförsäkring enligt 2 §. Överföringen kan avse en del eller hela värdet. Bestämmelsen gäller under förutsättning att försäkringarna har

samma person som försäkrad och att överföringen sker direkt till den mottagande försäkringen.

Bestämmelsen som innan ändringen fanns i fjärde stycket har flyttats till ett nytt *femte stycke*. I detta stycke görs en redaktionell ändring i hänvisningen så att den omfattar även det nya fjärde stycket, dvs. en flytt av värde i pensionsförsäkringar enligt fjärde stycket ska inte anses som pension och inte heller som en betalning av premier för en pensionsförsäkring.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

21 a § *Ett konto ska även anses som ett pensionssparkonto, om*

1. kontot tillhandahålls för ett privat pensionssparande,
2. kontot förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige,

3. kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands, och
4. pensionsspararen har fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalningar vid beskattningen i landet där kontot förs.

Om en överföring av värde sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot också anses som ett pensionssparkonto, om

1. överföringen sker från,
a) ett pensionssparkonto enligt första stycket, eller
b) ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst,
2. överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, och
3. samma person är ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Av paragrafen, som är ny, följer att ett utländskt konto för privat pensionssparande, som inte är ett pensionssparkonto enligt 1 kap. 2 § lagen om individuell pensionssparande och som inte uppfyller de kvalitativa villkoren för ett pensionssparkonto i 22–31 §§, ändå ska anses som ett pensionssparkonto under vissa förutsättningar. Paragrafen har utformats med 5 § första stycket som förebild. Den paragrafen gäller för utländska försäkringar som inte uppfyller de kvalitativa villkoren (jfr de villkor som anges i 2 §) för en pensionsförsäkring.

Av *första stycket* framgår att ett utländskt konto ska anses som ett pensionssparkonto under vissa angivna villkor. Stycket är uppdelat i fyra punkter.

Av *första punkten* framgår att det utländska kontot ska tillhandahållas för ett privat pensionssparande vilket innebär att bedömningen ska utgå från bestämmelserna i det land där kontot förs. Är sparande på ett sådant konto ett skattegynnade pensionssparande i landet där kontot förs ska kontot anses ha tillhandahållits för ett privat pensionssparande. En jämförelse med de kvalitativa villkoren som gäller för ett pensionssparkonto enligt 21 § ska alltså inte göras. Det avgörande är om kontot följer reglerna för ett skattegynnade pensionssparande i det land där det förs. Ett utländskt konto för privat pensionssparande ska anses som ett pensionssparkonto oavsett i vilken form det är i – ett särskilt bankkonto, depå, trustförvaltning eller annan avskild förvaltning – om övriga villkor i bestämmelsen är uppfyllda. Kontot ska alltså omfattas av de regelverk som gäller för privat sparande till pension i det land där kontot förs.

Av *andra punkten* framgår att kontot ska föras av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige. Med begreppet institut avses annan förvaltare av pensionskapital än förvaltning genom försäkring. All annan förvaltning än genom försäkring omfattas av paragrafen. Det avgörande är alltså att det inte är fråga om förvaltning i en försäkring. Det innebär att även förvaltning i annan form än försäkring hos ett försäkringsföretag omfattas

av bestämmelsen. Den juridiska form som institutet bedriver sin verksamhet i påverkar alltså inte bedömningen av om det är fråga om ett institut.

En utgångspunkt för att det ska vara fråga om ett institut enligt bestämmelsen är att en förvaltare av pensionskapital har tillstånd för förvaltningen enligt hemlandets tillsynsmyndighet. Institutet ska ha tillstånd för verksamheten att förvalta pensionskapital vilket innebär att verksamheten är under tillsyn och pensionsspararen får en garanti för sin framtida pension. Som en jämförelse är det bara värdepappersinstitut som får driva pensionssparrörelse i Sverige, efter tillstånd av Finansinspektionen, och därmed erbjuda allmänheten pensionssparavtal enligt 1 kap. LIPS. Utländska förvaltare som i hemlandet har tillstånd av den nationella tillsynsmyndigheten att förvalta kapitalet får ses som en garant för att kontot förs av ett institut som förvaltar pensionskapital.

Av *tredje punkten* framgår att pensionsspararen ska ha varit bosatt utomlands när det utländska kontot för privat pensionssparande öppnades. Det innebär att det inte är fråga om ett pensionssparkonto om en person som endast är bosatt i Sverige, t.ex. en enskild näringsidkare som har rätt till pensionssparavdrag öppnar ett konto för privat pensionssparande i utlandet.

Slutligen framgår av *fjärde punkten* att pensionsspararen ska ha fått avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för inbetalningarna till kontot i det land där kontot förs. I andra länder förekommer det att en arbetsgivare kan göra inbetalningar för den anställdes tjänstepension till den anställdes privata konto för pensionssparande. Att inbetalning kan ske av både pensionsspararen och pensionsspararens arbetsgivare saknar betydelse för bedömningen av om kontot kan anses som ett pensionssparkonto. Det avgörande är att sparandet har varit skattegynnade i det land som kontot förs. Utländska privata konton för privat pensionssparande som en pensionssparare öppnar vid bosättning i utlandet och som är skattegynnade i det aktuella landet, ska behandlas som pensionssparkonto vid beskattningen i Sverige.

Av *andra stycket*, som har sin motsvarighet i tredje stycket i 5 §, framgår att om en överföring av värde sker direkt till ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, ska kontot också anses som ett pensionssparkonto, om villkoren i punkterna 1–3 är uppfyllda.

Villkoret som anges i *första punkten* är att överföringen ska ske från ett pensionssparkonto enligt första stycket, dvs. ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto, eller ett pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst. Villkoret som anges i *andra punkten* är att överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot eller pensionssparandet finns. I *tredje punkten* anges att samma person ska vara ersättningsberättigad såväl före som efter överföringen.

Det finns inte något villkor att kontot har öppnats när pensionsspararen var bosatt utomlands, jämför villkoret i första stycket punkt tre. Med andra ord ska ett konto som förs av ett utländskt institut med tillstånd, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige anses som ett pensionssparkonto enligt andra stycket även om kontot öppnas i samband med en överföring av pensionskapital när pensionsspararen är bosatt i Sverige. I andra stycket punkt två framgår att överföringen inte har räknats som inkomst för den ersättningsberättigade i det land där pensionssparkontot eller pensionssparandet finns, dvs. överföringen ska ske utan skattekonsekvenser för den ersättningsberättigade. Bedömningen av om överföringen kan ske utan skattekonsekvenser får göras utifrån lagstiftningen i det land pensionssparkontot

eller pensionssparandet finns. Det är en konsekvens av att bestämmelsen tar sikte på en överföring som kan ske när den skattskyldige, dvs. den ersättningsberättigade, är bosatt i Sverige och alltså inte behöver vara skattskyldig i det land där pensionskapitalet som förs över finns. Överföringen kan avse en del eller hela värdet.

Med ersättningsberättigad avses försäkringstagaren eller annan förmånstagare till en försäkring, pensionsspararen eller annan förmånstagare till ett pensionssparkonto samt den som är förmånstagare till ett konto som har samband med tjänst, (jfr prop. 2024/25:200 s. 20).

Den nya bestämmelsen i tredje stycket innebär att det mottagande utländska kontot ska anses som ett pensionssparkonto i de fall pensionssparande som finns i ett utländskt konto som anses som ett pensionssparkonto eller i pensionssparande i utlandet som har samband med tjänst förs över till kontot. I praktiken handlar det om överföringar mellan utländska pensionssparanden som sker inom ett sammanhållet pensionssystem.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

34 § Skatteverkets beslut enligt 9, 10, 18, 24 eller 32 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen anges bl.a. vilka av Skatteverkets beslut som får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Hänvisningen till 5 § har tagits bort som en direkt följd av att dispensregeln i 5 § tredje stycket har slopats (se kommentaren till den paragrafen.)

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

8.2 Förslag till lag om ändring i lag (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

10 a § Skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5–10 och 13 har rätt till nedsättning av skatten på *pensionssparkonto*, försäkring, avtal om tjänstepension och avtal om sparande i en PEPP-produkt med belopp som motsvarar den utländska skatt eller den skatt enligt kupongskattelagen (1970:624) som är hänförlig till *pensionssparkontot*, försäkringen, tjänstepensionsavtalet eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt och som *instituttet som för pensionssparkontot*, försäkringsgivaren, tjänstepensionsinstitutet, företaget som tillhandahåller PEPP-produkten eller den skattskyldige har betalat. Nedsättning för utländsk skatt medges bara om rätt till avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt saknas. Med utländsk skatt avses dels sådan skatt som anges i 1 kap. 3 § nämnda lag, dels punktskatt och förmögenhetsskatt. Avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av senare år mot skatt enligt denna lag vilken avser *samma pensionssparkonto*, samma försäkring, samma avtal om sparande i en PEPP-produkt eller samma tjänstepensionsavtal.

Den skattskyldige ska lämna de uppgifter som behövs för prövningen av begäran om nedsättning av skatt. Om det framgår att det finns förutsättningar för nedsättning, trots att den skattskyldige inte kan lämna samtliga de uppgifter som är nödvändiga för tillämpning av nedsättningsreglerna, får nedsättning ske med skäligt belopp.

I paragrafen finns bestämmelser om rätt till nedsättning av avkastningsskatt. Reglerna förutsätter att lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt, AvrL, inte är tillämplig på den utländska skatten som nedsättning ska ske med. En obegränsat skattskyldig innehavare av ett pensionssparkonto har rätt till nedsättning av avkastningsskatt genom avräkning av utländsk skatt som avser den skattskyldiges utländska tillgångar som ingår i kapitalunderlaget (3 kap. 1 § AvrL).

Paragrafen har ändrats så att det av *första stycket* framgår att rätten till nedsättning av avkastningsskatt även gäller skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5, dvs. obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto. Innebörden av

ändringen är att även obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto som förs i utlandet av ett utländskt institut omfattas av bestämmelserna.

I och med att ett pensionssparkonto även ska kunna föras av ett utländskt institut kan situationen uppkomma att innehavaren har placerat pensionskapitalet i svenska värdepapper och om det utländska institutet står som ägare av tillgångarna kan svensk kupongskatt tas ut. Svensk kupongskatt omfattas inte av lagen om avräkning av utländsk skatt. Genom ändringen ges obegränsat skattskyldiga kontohavare rätt till nedsättning av kupongskatt som tas ut på svenska värdepapper som finns placerade på ett utländskt pensionssparkonto.

Av första stycket följer också att avräkningsbar skatt som kvarstår outnyttjad får räknas av ett senare år. Även i denna del har det gjorts en ändring som innebär att även skatt som avser pensionssparkonto omfattas.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

8.3 Förslag till lag om ändring i lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

5 § Skattepliktig inkomst enligt denna lag är

1. lön eller därmed jämförlig förmån på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region,

2. lön eller därmed jämförlig förmån på grund av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region, i den utsträckning inkomsten förvärvats genom verksamhet i Sverige,

3. arvode och liknande ersättning som någon får i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i ett svenskt aktiebolag eller någon annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats,

4. ersättning i form av pension, med undantag av barnpension, sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken, till den del det totala beloppet av mottagna ersättningar för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp, samt annan ersättning enligt samma balk,

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, en svensk kommun eller en svensk region,

6. belopp, som betalas ut på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i en i Sverige bedriven försäkringsrörelse samt belopp som betalas ut från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande samt avskattning av en sådan försäkring eller ett sådant pensionssparkonto,

6 a. belopp, som betalas ut på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring samt avskattning av sådan annan försäkring, om försäkringen meddelats i en utländsk försäkringsrörelse i den utsträckning den skattskyldige vid den årliga beskattningen fått avdrag för premier eller om premierna inte räknats som inkomst för den försäkrade enligt inkomstskattelagen (1999:1229),

6 b. belopp, som betalas ut på grund av ett pensionssparkonto samt avskattning av sådant konto, om kontot förts av ett utländskt institut i dess verksamhet i utlandet i den utsträckning pensionsspararen vid den årliga beskattningen fått avdrag för inbetalningar enligt inkomstskattelagen (1999:1229),

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring eller avtal om tjänstepension som är jämförbart med försäkring inklusive avskattning av sådan försäkring eller sådant avtal, samt annan pension eller förmån, om förmånen lämnas på grund av tidigare tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats i Sverige,

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller annan författning, som betalats ut till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring,

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

10. annan inkomst av tjänst som förvärvats genom verksamhet i Sverige,

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), arbetsgivaravgifter och egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen och som satts ned genom ändrad

debitering, i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet, och

12. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen i den utsträckning inkomsten förvärvats genom verksamhet på

– ett handelsfartyg som ska anses som svenskt enligt sjölagen (1994:1009), utom i de fall fartyget hyrs ut i huvudsak obemannat till en utländsk redare och sjömannen inte är anställd hos fartygets ägare eller hos en arbetsgivare som ägaren anlitar, eller

– ett utländskt handelsfartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat, om sjömannen är anställd hos redaren eller hos en arbetsgivare som redaren anlitar.

Som inkomst enligt första stycket 1–3 och 12 anses också förskott på sådan inkomst.

Verksamhet på grund av anställning eller uppdrag i ett svenskt företag eller vid ett utländskt företags fasta driftställe i Sverige anses utövad i Sverige även om den enskilde inom ramen för verksamheten

– gör tjänsteresor utomlands, eller

– utför arbete utomlands under förutsättning att tiden för arbetet där uppgår till högst hälften av den enskildes totala arbetstid i verksamheten under varje tolv månaders period.

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

Paragrafen innehåller en uttömmande uppräknings av skattepliktig inkomst enligt lagen.

Paragrafen har ändrats så att det har införts en ny *punkt 6 b i första stycket* med innebörden att belopp som betalas ut på grund av ett pensionssparkonto är en skattepliktig inkomst om pensionsspararen fått avdrag för inbetalningar till kontot vid beskattningen i Sverige och att pensionssparkontot förs av ett utländskt institut i dess verksamhet i utlandet. Belopp som betalas ut från ett utländskt institut till en mottagare, som tidigare varit obegränsat skattskyldig i Sverige och som medgetts avdrag för inbetalningar till kontot, är alltså skattepliktiga i Sverige. Skatteplikt gäller också för avskattning av ett sådant pensionssparkonto. Bestämmelsen har utformats med punkten 6 a som förebild.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

8.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor

1 § Denna lag gäller förhandsbesked om

1. skatt eller avgift som avses i

a) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

b) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,

c) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

d) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,

e) inkomstskattelagen (1999:1229), och

f) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,

2. punktskatt som avses i 3 kap. 15 § skatteförfarandelagen

(2011:1244),

3. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200),

4. taxering enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), och

5. skatt enligt kupongskattelagen (1970:624).

Förhandsbesked lämnas av Skatterättsnämnden efter ansökan av en enskild eller det allmänna ombudet hos Skatteverket.

I paragrafen regleras lagens tillämpningsområde.

I *första stycket* har *punkten 1 b* ändrats. I punkten anges att förhandsbesked kan lämnas avseende skatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, AvPL. I och med att ett pensionssparkonto kan föras av ett institut i utlandet kommer avkastningsskatten för ett sådant pensionssparkonto inte att

vara en punktskatt enligt 3 kap. 15 § SFL. För att förhandsbesked ska kunna ges för avkastningsskatt avseende ett sådant pensionssparkonto har hänvisningen i första stycket 1 b ändrats så att den omfattar samtliga punkter i 2 § första stycket AvPL. Ändringen innebär att även avkastningsskatt för obegränsat skattskyldiga som innehar ett utländskt pensionssparkonto, dvs. i de fall avkastningsskatten inte är en punktskatt, omfattas (jfr första stycket 2).

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

8.5 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

3 kap.

4 § Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

<u>För</u>	<u>avses med beskattningsår</u>
1. skatt eller avgift enligt	beskattningsår enligt 1 kap.13–15 §§
a) inkomstskattelagen (1999:1229),	inkomstskattelagen eller, för svenska
b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,	handelsbolag, räkenskapsåret
c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, 11 och 12,	
d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,	
e) lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut, och	
f) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift	
2. skatt enligt lagen (2023:875) om tilläggsskatt	beskattningsår enligt 2 kap. 24 § lagen om tilläggsskatt
3. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 5–10 och 13, <i>med undantag för skatt som är en punktskatt</i>	det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel det kalenderår då ersättningen betalas ut
4. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.	
5. skatt enligt mervärdesskattelagen (2023:200) som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§ mervärdesskattelagen
6. annan mervärdesskatt	det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller leveransen har skett
7. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder	beskattningsår enligt 2 kap. 3–6 §§ mervärdesskattelagen
8. punktskatt enligt	det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensation, beslutet om beskattning vid oegentlighet eller felaktiga uppgifter, eller beslutet om ansvar vid oegentlighet, har meddelats
a) beslut som avses i 53 kap. 5 §,	
b) 5 kap. 22–25 och 27 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi,	
c) 8 a § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,	
d) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:155) om tobaksskatt, eller	
e) 9 kap. 25–28 och 30 §§ lagen (2022:156) om alkoholskatt	
9. annan punktskatt	det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat

10. övriga skatter

det kalenderår som skatten ska betalas för

11. arbetsgivaravgifter och avgifter som det kalenderår som avgiften ska betalas för.
ingår i slutlig skatt

Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

I paragrafen regleras vad som avses med beskattningsår.

Paragrafen har ändrats så att det av *första stycket 3* framgår att med beskattningsår avses för avkastningsskatt som avses i 2 § första stycket 5 med undantag för skatt som är en punktskatt, det kalenderår som skatten ska betalas för. Ändringen berör inte situationen då avkastningsskatten är en punktskatt enligt 15 § 2 (se första stycket 9). Genom tillägget ”med undantag för skatt som är en punktskatt” omfattar ändringen i första stycket 3 bara beskattningsår för avkastningsskatt för obegränsat skattskyldiga innehavare av utländska pensionssparkonton enligt 58 kap. 21 a § inkomstskattelagen (1999:1229), IL. Ett sådant pensionssparkonto ska föras av ett utländskt institut. I sådant fall är avkastningsskatten inte en punktskatt utan innehavaren ska själv redovisa underlaget för avkastningsskatten (se 30 kap. 1 § 5) och betala skatten (se 56 kap. 3 §).

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

15 § Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, *i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag*,
3. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
4. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
5. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
6. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
7. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
8. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
9. lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
10. lagen (2018:1139) om skatt på spel,
11. lagen (2022:155) om tobaksskatt,
12. lagen (2022:156) om alkoholskatt, och
13. lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el.

I paragrafen regleras vad som avses med punktskatt.

Paragrafen har ändrats så att det av *andra punkten* framgår att avkastningsskatten enligt 2 § första stycket 5 AvPL är en punktskatt enbart i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag.

Avkastningsskatten som ska tas ut av sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 5 AvPL ska för den skattskyldiges räkning betalas av det pensionssparinstitut med vilket den skattskyldige träffat avtal om individuellt pensionssparande, dvs. det pensionssparinstitut som för den skattskyldiges pensionssparkonto. Pensionssparinstitutet ska vara registrerat hos beskattningsmyndigheten, dvs. Skatteverket (10 § andra stycket AvPL). Ett pensionssparinstitut är ett företag som har fått tillstånd att driva pensionssparrörelse av Finansinspektionen (1 kap. 2 § och 5 § LIPS). Ett utländskt pensionssparkonto enligt 58 kap. 21 a § IL förs av ett utländskt institut. Ett utländskt institut är inte ett pensionssparinstitut enligt lagen om individuellt pensionssparande och ska alltså inte redovisa och betala avkastningsskatten för innehavarens räkning. Om ett pensionssparkonto förs av ett utländskt institut, kommer innehavaren av pensionssparkontot redovisa och betala skatten som då inte är en punktskatt.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

29 kap.

1 § Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt
 - a) inkomstskattelagen (1999:1229),
 - b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
 - c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
 - d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel *förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag*,
 - e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
 - f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
 - g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
 - h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,
 - i) lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och
 - j) lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut,
2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),
3. bestämmande av skattereduktion, samt
4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

I paragrafen regleras syftet med en inkomstdeklaration.

Paragrafen har ändrats så att det av *första punkten d* framgår att inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag. Detta innebär att inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för sådan avkastningsskatt som ska utgå på ett sparande i ett utländskt pensionssparkonto enligt 58 kap. 21 a § IL.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

56 kap.

3 § I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket fastställa underlaget för att ta ut skatt eller avgift enligt

1. inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
3. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, *förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag*,
4. lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
5. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, och
7. lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut.

I paragrafen regleras vilka skatte- och avgiftsunderlag som ska fastställas i ett beslut om slutlig skatt.

Paragrafen har ändrats så att det av *punkten 3* framgår att även underlag för avkastningsskatt avseende pensionssparkonto ska fastställas i beslut om slutlig skatt förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § AvPL. Detta innebär att Skatteverket i ett beslut om slutlig skatt ska fastställa underlaget för att ta ut skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel på sparande i ett utländskt pensionssparkonto enligt 58 kap. 21 a § IL.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

65 kap.

9 § Om debiterad preliminär skatt ska betalas den 12 i andra månaden efter beskattningsåret eller senare eller slutlig skatt ska betalas, ska kostnadsränta beräknas från och med den 13 i andra månaden efter beskattningsåret, om inte annat följer av 4 § andra stycket.

För skatt enligt 2 § första stycket 6–9 och 13 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel gäller dock 8 §. *Detsamma gäller för skatt enligt 2 § första stycket 5 lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel förutom i de fall pensionssparinstitutet ska betala skatten enligt 10 § samma lag.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om sent debiterad preliminär skatt och slutlig skatt.

I *andra stycket* görs ett tillägg för avkastningsskatt avseende pensionssparkonto när innehavaren är den som ska redovisa och betala avkastningsskatten, dvs. när avkastningsskatten avser ett utländskt pensionssparkonto enligt 58 kap. 21 a § IL. Kostnadsränta ska beräknas enligt huvudregeln i 8 §, dvs. från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag. Tillägget innebär alltså att även avkastningsskatt avseende ett utländskt pensionssparkonto enligt 58 kap. 21 a § IL är undantaget från bestämmelserna i första stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.